Cyan Magenta Yellow Black

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

СЕРЕДА, 7 травня 2003 року

№ 83 (3083)

Фото Анатолія ЛИСЕНКА (Укрінформ).

Про питання планування цивільного зв'язку, тобто створення розширеної інформаційної мережі між учасниками країн—членів НАТО і їх партнерами, яка дасть змогу підвищити ефективність взаємодії між ними у випадках надзвичайних ситуацій техногенного чи природного характеру, повідомили Міністр України з питань надзвичайних ситуацій Віталій Рева та голова комітету НАТО з планування цивільного зв'язку Хенк де Вріз **(праворуч)** під час спільної прес-конференції.

Перейнятися проблемами села

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин відвідав з робочою поїздкою Житомирську область. Найперше він ознайомився з проведенням весняно-польових робіт на полях товариства з обмеженою відповідальністю «Коростишівльон» та зустрівся з трудовим колективом ЗАТ «Лікарські трави».

Керівники області, районів і господарств порушили перед главою парламенту низку пекучих проблем розвитку аграрного сектору економіки. Аграрії вважають, що потрібно негайно розв'язати дві проблеми. Це — цінова політика на сільськогосподарську продукцію та державні дотації сільгоспвиробникам. Селяни пропонують перед кожними жнивами організовувати біржову торгівлю, де фіксувати нижню межу ціни на зерно, що була б непорушна.

Цьогорічна посівна на полях області вже фактично завершилася. Керівники просили в Голови Верховної Ради, щоб парламент прийняв рішення про державну дотацію АПК, зокрема на заготівлю кормів та осінню посівну. Житомирська область потребує 50 млн. грн. такої дотації. Гостро також стоїть питання про закупівлю нової сільськогосподарської техніки.

Володимир Литвин зазначив, що 13 травня Верховна Рада має розглядати зміни до Держбюджету-2003 та Бюджетного кодексу.

(Закінчення на 2-й стор.).

НАТО відкрита для співпраці

Проведення військової реформи в Україні є ключовим моментом не лише в контексті поглиблення євроатлантичної інтеграції, а й з точки зору успіху політичних реформ у нашій державі. Про це заявив заступник глави українського парламенту Олександр Зінченко, виступаючи у Вашингтоні на конференції з питань відносин України і НАТО. Ця конференція відбулася в рамках засідання міністрів оборони країн Північноатлантичного альянсу і запрошених туди десяти країн.

(Закінчення на 2-й стор.).

Конституційний і Верховний суди: чи зійдуться позиції?

Учора Конституційний Суд розпочав розгляд справи за поданням Верховного Суду щодо офіційного тлумачення положень Конституції України та статті 13 Закону України «Про статус суддів». Відповідно до нової редакції зазначеного закону судді без згоди Верховної Ради України може бути пред'явлено обвинувачення, він також може бути без згоди органу, який обрав його на посаду, підданий заходам адміністративного стягнення, що накладаються в судовому порядку. Попередня редакція закону передбачала надання згоди Верховною Радою на притягнення судді до кримінальної відповідальності і взяття його під варту та застосування адміністративного стягнення, що накладається в судовому порядку, за згодою органу, який обрав суддю на посаду. Внесені законодавцем зміни, наголошується у поданні, «суперечать Конституції, значно звужують гарантії незалежності й недоторканності суддів та розширюють можливість стороннього впливу на них».

Оскільки судді мають особливий імунітет стосовно юридичної відповідальності, зокрема кримінальної та адміністративної, держава повинна гарантувати їх незалежність і недоторканність. Чи збіжаться погляди суддів Конституційного та Верховного судів — побачимо незабаром.

Наталя ГЕЛЕТКО.

ЛЮДИНА-ЕПОХА

Трюкач

100 років тому помер Поль Гоген

Той самий Гоген, який поставив власне життя з ніг на голову. Заради слави кинув облаштоване міщанське щастя (будинок, коней, банківський рахунок, дружину, дітей тощо) і втік на Таїті. І слава, і гроші прийшли до художника-постімпресіоніста лише за кілька десятиліть після його смерті.

(Закінчення на 3-й стор.).

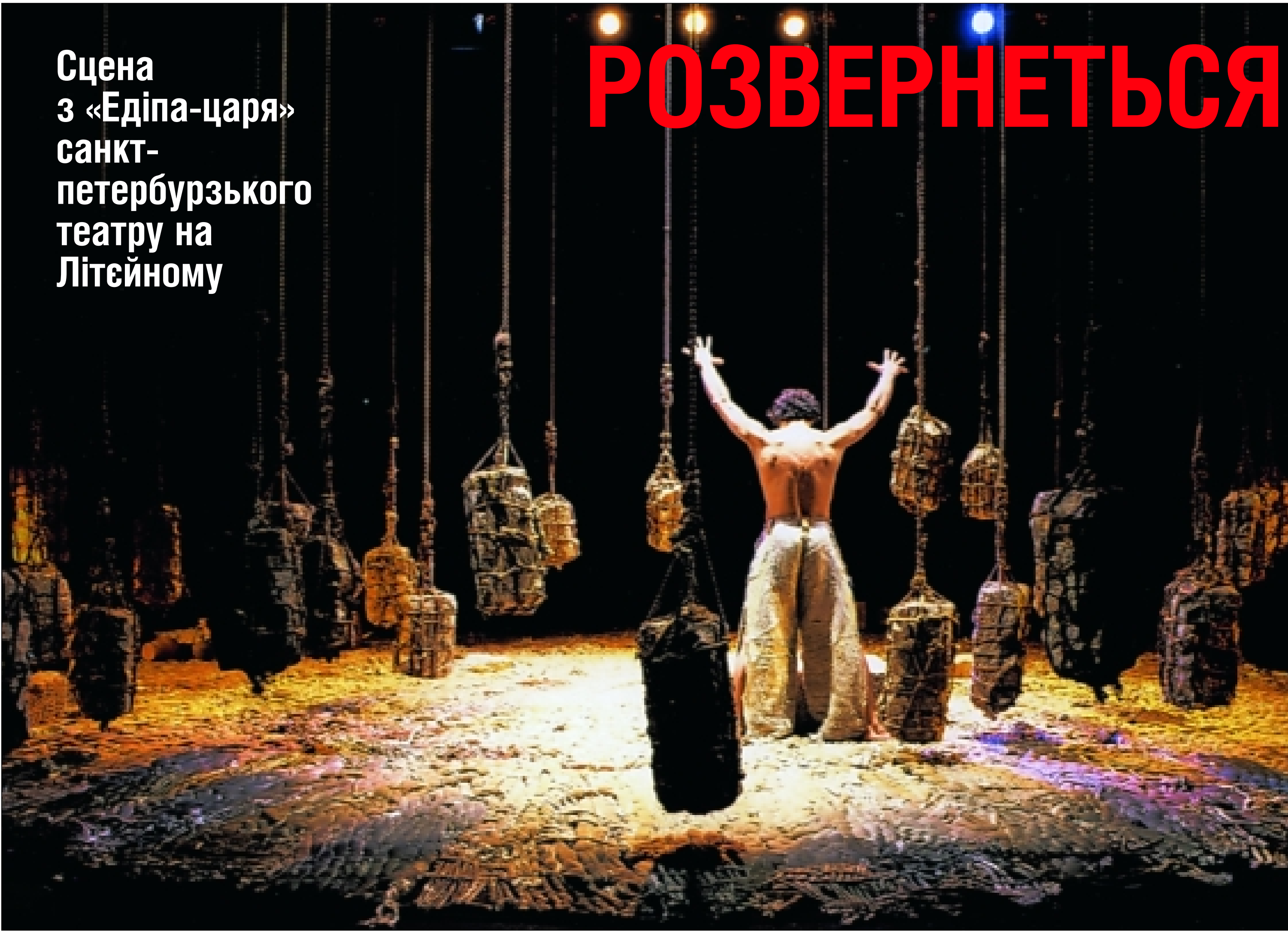

«Таїтянські жінки». 1891 р.

ЗАРАЗ ВІН РОЗВЕРНЕТЬСЯ

Власне, він уже зробив це. Він — V Міжнародний театральний фестиваль міст-побратимів «Київ травневий». Перші вистави вже зіграно, інші на черзі (про деякі — на 3-й та 6-й сторінках «ГУ»). Але от що прикметно: люди вочевидь відчувають потребу поглянути на себе й заново спитати: «Хто я?». Може, не випадково початок фестивалю збігся з гучною прем'єрою франківців — «Царем Едіпом» у постановці знаменитого Роберта Стуруа й Богданом Ступкою в головній ролі. А фестиваль дарує нам ще одного «Едіпа» — у бурлескній постановці Андрія Прикотенка з Петербурга. Ця вистава — лауреат цьогорічної «Золотої маски». Її гратимуть у театрі на Липках 16—17 травня, і вже сьогодні там тиха паніка — петербуржці перебудовують сцену до своїх потреб, просто піднімають дах!

...Зараз Едіп розвернеться до нас, і ми побачимо його лице — лице того, хто не побоявся відповісти самому собі на запитання «Хто я?»

Сцена з «Едіпа-царя» санкт-петербурзького театру на Літейному

Фото Автора.

Візит напередодні свята

У Києві з офіційним візитом перебуває Голова Ради Федерації Федеральних Зборів Росії Сергій Миронов. Планувано, що сьогодні з главою верхньої палати парламенту РФ зустрінуться Голова Верховної Ради України Володимир Литвин, Президент України Леонід Кучма, Прем'єр-міністр Віктор Янукович. Російська парламентська делегація покладе вінок до могили Невідомого солдата, відвідає музей Тараса Шевченка та Софію Київську. Завтра Сергій Миронов побуває в Севастополі. Програмою візиту передбачено зустріч у Севастопольській міській держадміністрації, виступ перед професорсько-викладацьким складом та студентами Чорноморського філіалу МДУ ім. М. Ломоносова. Також російська делегація побуває на протичовниковому кораблі «Керч», де зустрінеться з Військовою Радою ЧФ. Напередодні Дня Перемоги делегація покладе вінок до пам'ятника захисникам міста та відвідає Музей героїчної оборони Севастополя.

У НОМЕР

Зігріють душу і «наркомівські» сто грамів

На День Перемоги у Києві пройде традиційна хода колони ветеранів Хрещатиком. У рамках святкування 9 Травня також відбудеться урочисте покладання квітів до пам'ятника героям-танкістам, генералові Ватутіну, стели Перемоги, могили Невідомого солдата.

Урочистий мітинг на майдані біля Національного музею історії Великої Вітчизняної війни завершиться святковим концертом і традиційною «солдатською кашею».

Не обминуть увагою колишніх солдатів і в інших куточках країни. На багатьох підприємствах ветерани Великої Вітчизняної війни одержать до Дня Перемоги премії і «наркомівські» сто грамів. А захисники Вітчизни Маріупольського металургійного комбінату імені Ілліча та бюджетних установ Іллічівського району міста, до того ж отримають продовольчі набори вартістю 50 гривень кожен.

(Продовження теми на 3-й стор.).

АКЦІЯ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

Передплата — знак уваги ветерану

У Луганській області триває акція «Голос України» — інваліду Великої Вітчизняної війни», ініційована нашою газетою разом з народними депутатами, обраними від регіону. Десять передплат на парламентську газету організував для ветеранів міста Кіровська народний депутат Сергій Сінченко. Серед тих, хто відтепер стане нашим передплатником, і інвалід першої групи Михайло Петрович Сироткін, який втратив обидві ноги, **повідомляє наш власний кореспондент Алла АНТИПОВА.**

(Продовження теми на 2-й стор.).

СИТУАЦІЯ

І на Зміїному акації цвістимуть

На острові Зміїний у Чорному морі з'явився гайок із ста акацій і софор. Молоді деревця, а також дві тонни чорнозему сюди доставив, відкривши сезон навігації на Зміїний, екіпаж географічного судна ГС-212. Досі на кам'янистому острові було одне-єдине деревце — біля маяка. Нові саджанці, на думку ботаніків, приживуться в екстремальних умовах, створивши справжній затишок.

Озеленення острова — лише один із заходів, передбачених програмою «Регіональна ініціатива». Загалом тут уже споруджено стаціонарний причал, до якого можуть швартуватися теплоходи водотоннажністю до восьми тисяч тонн, будується причал для катерів і човнів. Відремонтовано маячний комплекс. Діє поштове відділення й магазин. У планах — спорудження готелю, каналізаційно-насосної станції. Таке облаштування Зміїного перетворить його на принадний туристичний куточок, **повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.**

Улов — шість тисяч

Завершено розслідування кримінальної справи стосовно начальника оперативного відділу державної інспекції охорони Азовського моря. Про це кореспондентові «Голосу України» повідомили в прес-службі прокуратури Донецької області. Названа посадова особа вимагала хабара у шість тисяч доларів від капітана катера та його команди, обіцяючи «закрити очі» на незаконний вилов риби (порушникам «світив» штраф до 93 тисяч гривень). Також направлено до суду кримінальну справу зі звинувачення чотирьох членів Центрально-Донецької регіональної державної екологічної інспекції, які отримували хабарі від підприємців, **повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ.**

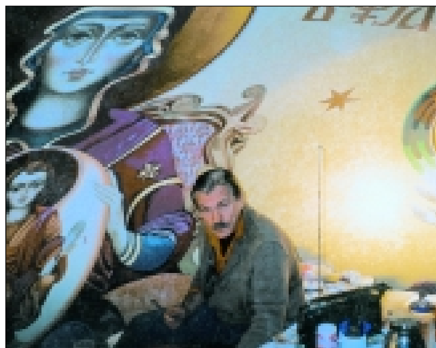
СЬОГОДНІ ЧИТАЙТЕ:

Новосілля: радість чи халепа? 3

Довірте справу жінкам 5

У виборах небесної геометрії 6

Перейнятися проблемами села

(Початок на 1-й стор.).

У законопроекті про внесення змін до цьогорічного бюджету планується врахувати проблеми АПК у додатковому фінансуванні. А зміни до Бюджетного кодексу, на погляд глави парламенту, мають законодавчо закріпити право місцевих бюджетів надавати грошову допомогу сільгоспвиробникам. У розмові з селянами Володимир Литвин наголосив, що склалася критична ситуація з озимими. За прогнозами фахівців, із засіяних в Україні понад 8 млн. га озимих до збирання можуть дозріти лише 2,5 млн. га.

Під час спілкування з Головою Верховної Ради на ЗАТ «Лікарські трави» житомиряни просили парламент якнайшвидше прийняти новий Податковий кодекс, який послабив би податковий тиск на виробників, і врешті-решт вирішити питання про підвищення зарплати на селі.

Порушуючи питання політичної реформи в Україні, Володимир Литвин знову висловився проти ідеї запровадження в Україні двопалатного парламенту. За його словами, потрібно вдосконалювати чинну політичну систему, а не винаходити «український велосипед». «Два парламенти український народ сьогодні не витримає», — сказав Володимир Литвин.

У програмі перебування на Житомирщині Голови ВР Володимира Литвина ще ціла низка заходів.

Юліана ШЕВЧУК.

Київ—Житомир.

ФОТОФАКТ

У райцентрі Лугини на Житомирщині стала до ладу третя черга медичного комплексу, спорудження якого тривало десять років.

На знімку: під час відкриття.

Фото Михайла П'ЄХА.

У КОМІТЕТАХ ВР

Обличчям до малого бізнесу

Комітет Верховної Ради України з питань промислової політики і підприємництва розглянув організаційні питання про проведення 14 травня 2003 року парламентських слухань на тему «Проблемні питання розвитку підприємництва в Україні: регуляторна політика держави та заходи щодо малого та середнього бізнесу». Зокрема, утворено організаційний комітет з підготовки та проведення парламентських слухань на чолі з головою комітету Юрієм Єхануровим.

Попередньо заплановано провести «круглий стіл» та семінар-нараду про проблеми розвитку підприємництва в регіонах та шляхи їх розв'язання. На парламентські слухання планується запросити Президента України, Прем'єр-міністра України, членів уряду, керівників центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів підприємницької діяльності та їх об'єднань, представників громадських організацій, фахівців наукових установ, **повідомляє Інформуправління ВР.**

НАТО відкрита для співпраці

(Початок на 1-й стор.).

Олександр Зінченко також зазначив, що за останні півроку в нашій державі зроблено серйозні кроки щодо законодавчого оформлення оборонної та політичної реформ. Парламент прийняв цілу низку ключових законів, а до кінця року Верховна Рада ухвалить нову Концепцію національної безпеки і нову Військову доктрину.

Переговори Україна—НАТО, котрі відбулися у Вашингтоні, слід сприймати як позитивний сигнал. Як показник того, що напруженість у відносинах, яка виразно відчувалася напередодні торішнього Празького саміту, поступово починає спадати. НАТО зацікавлена в практичній співпраці з Україною, і це відзначали також на пленарному засіданні комітету НАТО в Києві, що проходило паралельно з вашингтонською зустріччю згідно з індивідуальною програмою партнерства на нинішній рік.

Як заявив у Вашингтоні заступник Голови ВР, в Україні розуміють, «що План дій Україна—НАТО — не чергова програма співробітництва, а чіткий графік розбудови в Україні демократичного суспільства». І, на його думку, зустріч у Вашингтоні — свідоцтво відкритості з боку керівництва НАТО. «Для забезпечення кінцевого успіху важливо правильно оцінити внутрішні зміни на тлі змін стратегічної ситуації у світі, зрозуміти парадигму радикально нової архітектури міжнародної безпеки, що поступово створюється після іракської війни, і визначити місце в ній нашої держави», — наголосив Олександр Зінченко.

Те, що архітектура міжнародної безпеки ще не набула остаточних форм і необхідно на весь голос заявляти про себе, щоб не бути викинутим на узбіччя, стало зрозуміло із заяв Генсека НАТО Джорджа Робертсона. У Вашингтоні він заявив, що Північноатлантичний альянс ще не визначив свою можливу роль у післявоєнному Іраку. Це питання буде розглянуто детальніше, щойно ситуація проясниться. «Якихось рішень не прийнято», — підкреслив Генсек НАТО. Водночас держсекретар США Колін Пауелл після зустрічі з лордом Робертсоном заявив, що «НАТО продовжує розглядати питання про потенційну місію в Іраку». До того ж Пауелл повідомив, що це питання вивчатиметься Північноатлантичним альянсом «найближчими днями і тижнями».

Яна СТАДІЛЬНА.

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Усі свята з виборцями

Фото Василя ГРИБА.

Народний депутат України від 179-го виборчого округу на Харківщині, член депутатської фракції партії Промисловців і підприємців України та «Трудова Україна» Василь Гладких за рік після парламентських виборів провів 65 зустрічей із виборцями, на яких побували близько 20 тисяч осіб. Із грудня 2002 року розпочав діяльність «Благодійний фонд Василя Гладких». За чотири місяці роботи фонду на благодійні цілі витрачено понад 55 тисяч гривень. Насамперед кошти спрямовують на невідкладне лікування малозабезпечених людей, допомогу дітям-сиротам, інвалідам, багатодітним сім'ям, ветеранам, підтримку юних талантів.

Перед парламентськими виборами Василь Гладких, зокрема, обіцяв, що всі свята відзначатиме у своєму окрузі разом із тими, хто довірив йому депутатський мандат. На травневі свята В. Гладких влаштував у Барвінківському, Близнюківському, Первомайському та Балаклійському районах зустрічі з виборцями, які завершилися великими гала-концертами за участю зірок естради.

Жмеринка чепуриться — незабаром ювілей

Перерахувати одноденний заробіток у фонд благоустрою міста — з таким закликом депутати Жмеринської міськради звернулися до трудових колективів підприємств і організацій усіх форм власності. Зібрані кошти планують використати для впорядкування Жмеринки. 3 серпня вона відзначатиме 100-річчя з дня, коли старовинне українське поселення одержало статус міста.

Міська влада має намір відремонтувати дороги, фасади окремих будинків, впорядкувати площі, сквери. Особливу увагу приділять пам'яткам архітектури. Одна з них — будинок колишньої гімназії, де свого часу навчався класик української літератури письменник Юрій Смолич. На ювілей міста залізничників, який збігається в часі з професійним святом — Днем залізничника, запрошено гостей з близького і далекого зарубіжжя.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Залізному коню на місці не встояти

ТРАНСПОРТ

Останніми роками залізничний транспорт зазнав докорінних змін. Основне досягнення — перевезення стали прибутковими.

Якщо у 2000 році збитки галузі перевищували мільярд гривень, то вже у 2001-му чистий прибуток становив понад 200 мільйонів. І заробітна плата залізничників зросла втричі — тут у середньому заробляють 800 гривень. За словами Міністра транспорту України і генерального директора Укрзалізниці Георгія Кірпи, важливо, що змінилося ставлення людей до професії. Дух змагання і бажання щось зробити дають хороші результати. Галузь відновлюється не частинами, а загалом, створено належну технічну базу для функціонування залізничного транспорту. На думку Георгія Миколайовича, Укрзалізниці вдалося довести, що ефективно можна працювати і з нинішнім законодавством, і на теперішньому етапі розвитку вітчизняної економіки. Головне — підходити до справи грамотно. Скажімо, протягом двох років залізниця сплатила 6,6 мільярда гривень податків. А більш як 7 мільярдів повернула, ліквідувавши посередництво і бартер. Це видається показовим, адже свідчить про роботу в інтересах галузі, а не на користь окремих осіб чи організацій. Як зазначив Георгій Кірпа, нині в реформуванні транспортної сфери з'явилася система. Раніше кожна із залізниць самостійно намагалася впоратися з ремонтом рухомого складу, закупівлею техніки. Сьогодні є стандарт, за яким працюють усі дороги.

З розумною головою і рукам легше

Ще одне досягнення — Південно-Західна залізниця поставила на електровози прилади автопілоту. Це дає змогу ощадливо використовувати електроенергію і автоматизувати процес. Узагалі на Укрзалізниці роблять ставку на заміну ручної праці механічною. Наприклад, на модернізації колій швидкісного напрямку Київ—Дніпропетровськ («ГУ» про це вже розповідав) працює машина для планування та стабілізації колії. Раніше таку роботу виконували монтери колій. А тепер це «головний біль» машини (перша такого типу в СНД і п'ята у світі), створеної Старокраматорським заводом спільно з австрійською фірмою Plasser&Theurer. До речі, у Західній Європі таке завдання виконують дві окремі машини, які коштують 21 мільйон гривень. А українсько-австрійський варіант зі здвоєною функцією — 16 мільйонів гривень. Знову-таки певна економія. Крім того, за словами начальника колійного господарства Укрзалізниці Михайла Костюка, є ще одна перевага механіки — після неї колія не потребує обкатки. Це означає, що вже перший поїзд може їхати оновленою залізницею з максимальною швидкістю. Варто зазначити, що частка українських комплектувальних у такій машині — 40 відсотків. А от частка малої механізації для колійного господарства вітчизняних підприємств на залізниці — практично сто відсотків. Це принципова позиція керівництва галузі. Отже, є добрий шанс розвиватися українським виробникам. Винятки роблять тільки для тих іноземних зразків, які наші заводи ще не встигли освоїти. Зокрема, це високошвидкісні верстати для порізки рейок. До слова, такий інструмент перерізає рейку за три хвилини.

Старі вагони, як нова копійка

Важливий напрям роботи залізничників — оновлення вагонів. Іноді вдається майже диво: зробити «лялечку» з електричок, яким понад 40 років, тоді як строк експлуатації — 28. Переважна більшість пасажирських перевезень здійснюється у приміському сполученні. Нині відремонтовано 87 відсотків електро- та 92 відсотки дизельних поїздів. Тепер там новий інтер'єр — зносостійкий лінолеум, нові двері, вікна, туалетро, надійніші та комфортніші сидіння.

Спочатку треба ув'язатися в бійку

Я для себе визначила принцип генерального прибирання. Він такий: вимити підлогу не тільки там, де немає килимового покриття, а й під килимом, і випрати сам килим. Так само чинять і в реформуванні транспортної галузі. Робота триває не лише на залізниці. За словами міністра, нині розроблено програми з усіх видів транспорту. Георгій Миколайович каже: «Ми знаємо, що потрібно зробити, щоб навести порядок у всіх сферах транспорту». Один з напрямів роботи — автомобільні дороги. Триває будівництво автобана Київ—Одеса. Георгій Миколайович розповів, що його почали будувати, не маючи фінансування. Інакше інвестор сюди не прийшов би, каже пан Кірпа. А тепер транспортники розглядають пропозиції на кредит і українських комерційних банків, й іноземних компаній.

І наостанок. Діяльність Укрзалізниці — це не тільки розвиток галузі, а й розв'язання низки соціальних проблем: будівництво житла для військовослужбовців у Севастополі, створення станції переливання крові та центру швидкої медичної допомоги в Києві, адресна допомога соціально незахищеним верствам населення, матеріальна підтримка пенсіонерів-залізничників тощо.

Ірина БУЛАНЕНКО.

ФОТОФАКТ

У Києві завершився міжнародний конкурс молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця. У ньому взяли участь 82 виконавці з 17 країн світу.

На знімку: переможниця конкурсу 11-річна Чун ван Чин Рейчел (Китай).

Фото Сергія КОТЕЛЬНІКОВА (УНІАН).

СПОРТ

Зміна караулу...

■ Футбол

Чемпіонат країни. 23-й тур. **«Арсенал» — «Металург» Д. 1:3.** 5 000. Саркісян, 70 — Століца, 16, Деметрадзе, 38, Джамараулі, 51. На 79-й хвилині з поля вилучено донеччанина Цихмейструка (два попередження).

Гості мали велику перевагу в першому таймі. Їхні численні комбінації були добре організовані, відзначалися швидкістю, осмисленістю. Донеччани діяли напрочуд злагоджено і гостро.

Лише під завісу матчу «Арсеналові» вдалося прийти до тями, скоротити розрив у рахунку. Але більшого досягти забракло часу. Заслужена перемога «Металурга», котрий вийшов на третю позицію у турнірній таблиці.

Лідирують: «Шахтар» — 57 очок, «Динамо» — 55, «Металург» Д — 46, «Арсенал» — 45, «Дніпро» — 44.

Перша ліга. 29-й тур. «Арсенал» — «Нафтовик». 2:0. «Сталь» — «Динамо-2». 0:0. «Прикарпаття» — «Зірка». 0:1. «Полісся» — «Миколаїв». 1:0. «Закарпаття» — «Шахтар-2». 2:0. «Сокіл» — «Карпати-2». —:+. «Спартак» — «Борисфен». 1:3. «Красилів» — ЦСКА. 0:0. «Система-Борекс» — «Вінниця». 3:0. Лідирують: «Зірка» — 52 очки, «Борисфен» — 48, «Динамо-2» — 47.

■ Баскетбол

Чемпіонат країни. Жінки. Плей-оф. Фінал. За перше-друге місця. «Козачка-ЗАЛК» (Запоріжжя) — «ТІМ-СКУФ» (Київ). 70:64, 93:71. За третє-четверте місця. «Чайка» (Бердянськ) — «Сталь» (Дніпропетровськ). 73:72, 83:77.

В. Б.

Новосілля: радість чи халепа?

ФАСАДИ І ЗАДВІРКИ

Ми продовжуємо тему взаємин громадян, що виявили бажання проінвестувати будівництво власного житла, з генпідрядною будівельною організацією та банком чи іншою комерційною структурою, якій вони довірили розпоряджатися своїми інвестиційними коштами. Зазвичай ускладнення таких відносин даються взнаки після завершення будівництва житлового будинку. Прикладів багато, але досить правдиво відтворити загальну картину допоможуть нам і ті два, на яких ми зупинимось.

Борщагівський житловий масив, вулиця Строкача, 3. Як визначено в інвестиційних договорах, що їх укладали мешканці з ДГО «Житло-інвест», плановий термін введення цього 12-поверхового 140-квартирного житлового будинку — четвертий квартал 2001 року, а заселення мало початися в першому кварталі 2002-го. Понад рік тому, 5 лютого 2002 року, було підписано акт про введення будинку в експлуатацію, хоча будівництво його ще не було завершено. Це слід пояснити окремо. Згідно з архітектурним рішенням до висотної 12-поверхової частини будинку з торців передбачено дві чотириповерхові секції на чотири квартири кожна. Так от: коли підписували приймальний акт, ці секції ще й не почали зводити. Їх збудували лише в серпні 2002-го.

І уже другий рік будинок експлуатується лише на папері. На дверях під'їздів висотного корпусу вітер шматує різнобарвні оголошення всіляких фірм, що пропонують новоселам встановити броньовані двері, кондиціонери, жалюзі, повісити штори, гардини або зробити «комплексний ремонт без валідолу» (це цитата).

Проте без валідолу тут зможе обійтися хіба що дуже здорова людина. Через численні серйозні недоробки та невирішеність багатьох організаційних питань будинок не заселяється. Прибудинкова територія, особливо з боку головного фасаду, захаращена будівельним та побутовим сміттям, забутими залізобетонними конструкціями. Щоб пройти від зупинки швидкісного трамваю, людям доводиться долати багнюку.

Наважилися заселитися в свої квартири, власними силами усунувши недоробки будівельників або закривши на них очі, хіба що з десяток сімей. І два роки мріють вони, як про щось нездійсненне, коли в будинок зможуть заселятися власники інших квартир і комунальники подадуть, нарешті, в нові оселі гарячу воду.

Ліфти в будинку працюють. Проте в усіх приміщеннях загального користування, на сходах — надзвичайно брудно: під ногами пилюка, грудки бетону, уламки лицювальної плитки. Таке враження, ніби сміття сюди завозили навмисно.

(Закінчення на 4-й стор.).

Фото Богдана МАСЛЯНКА.

Краса не врятує сама себе

Вистава молдавського режисера Міхая Фусу «Сьома кафана» (про ганьбу Європи, торгівлю жіночим тілом) йтиме 10—11 травня в Київському Молодому театрі.

«Сьому кафану» вже бачили Швейцарія, Німеччина, Франція. Після прем'єри в Молдові два роки тому був справжній шок у суспільстві. Адже вистава створена за свідченнями молдавських дівчат, що пережили сучасне рабство. Дійство жорстоке, не для слабких нервів, здається, це взагалі неможливо дивитися — якби не талановиті красиві актриси. Сама краса тут — дійова особа, та краса, що «врятує світ», але не може врятувати сама себе. Чи врятує когось ця вистава? Буває, коли показують страшний фільм про шкоду куріння, когось вивертає навиворіт, а хтось курить собі далі! Втім, хтось і перестає.

У нас вистава йде в рамках фестивалю «Київ травневий», за сприяння Благодійного міжнародного фонду «Золотий лев», Центру мистецтв «Coliseum» та Швейцарської культурної програми в Україні.

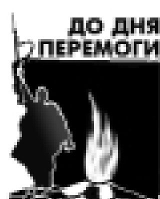
Олеся НАЙДЮК.

На знімку: сцена з вистави.

ФОТОФАКТ

У селищі Любимівка неподалік Севастополя проводять роботи із зняття з мілини танкера «Южный», що належить Одеському муніципальному морському пароплавству.

Фото Сергія СВЕТЛИЦЬКОГО.

«Пріоритетне» фінансування позбавило ліків інвалідів війни

Понад 200 орденоносців — пацієнтів Кримського республіканського госпіталю обурені тим, що змушені купувати медикаменти. А запланованого цьогорічного фінансування лікувальному закладу вистачає лише на оплату комунальних платежів.

Та й ті кошти систематично запізнюються — заборгованість перевищила 300 тисяч грн. Учасників стихійного мітингу — ветеранів, неспроможних купувати ліки за власний кошт, міністр охорони здоров`я автономії Сергій Донич запевнив, що «9 травня їм обов`язково передадуть потрібні медикаменти, вітаміни і фронтові 100 грамів, а до кінця року госпіталь отримає всю суму, заплановану бюджетом, бо це фінансування є пріоритетним».

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Могили впорядкують співвітчизники

Вісім військових Бундесверу вперше прибули до Донецька, щоб напередодні 9 Травня впорядкувати цвинтар військовополонених, розташований у селищі шахти «Лідіївка».

Про могили співвітчизників, які загинули під час другої світової війни в інших країнах, дбає Народний союз за доглядом за німецькими військовими похованнями.

Ліна КУЩ.

Донецька область.

ЛЮДИНА-ЕПОХА

Трюкач

100 років тому помер Поль Гоген

(Початок на 1-й стор.).

Якщо подивитись на цей карусельний шлях очима сучасної людини, з'ясується, що Гоген геніально «піарив» сам себе. Усе життя художника — колосальний рекламний трюк, хіба ні? Хоча навряд чи він знав, що за елементарними законами «розкрутки» слід придумати захопливу фабулу, скандал, легенду, від якої обиватель битиметься в конвульсіях. Своїми вчинками художник втовкмачував оточенню, що його призначення особливе. Як зазначив учитель Гогена, Піссарро, «ця людина сама призначила себе генієм». Вчитайтеся, що далі: «За яким бісом він суне в Панаму, на Мартініку і Таїті? Справжній художник знайде натуру і в Парижі — річ не в екзотичному мотлосі, а в тому, що маєш в душі».

Душа — душею, а Піссарро помилявся (до речі, це йому приписують авторство ходульної дурниці, буцімто справжній митець має бути бідним та невизнаним). Поль Гоген найбільше цікавий для історії мистецтва саме пікантними таїтянками, свинцево-бірюзовим океаном, небаченими рослинами, хижами на березі — тією екзотикою, що її знайшов далеко від Європи.

Одне слово, влучив у десятку. Стосовно скандалів, то в цьому майстерність Гогена теж безсумнівна. Більшість епатажних фактів біографії коштувала художнику крові, ризику і, врешті, життя. Експерименти з миш'яком, абсент десятками літрів, порнографічні малюнки у спальні хатини, де панував порок, дрібні громадянські війни з острівними чиновниками, видання газетки накладом 20 примірників — теж на Таїті, непристойна хвороба... І смерть, таємниця якої не розгадана: самогубство чи вбивство?.. Біля ліжка знайшли здоровезний шприц зі слідами морфію.

Сомерсет Моем, що згодом художньо літописав увесь цей бардак у «Місяці й мідному шелязі», здається, заздрив своєму героєві. Коротке горіння все-таки має перевагу над довготривалим тлінням. А егоїзм, зумовлений служінням мистецтву, не знає осуду. Гоген грав ва-банк, адже він міг і не отримати жаданої сатисфакції у вигляді проклятущої слави, про яку йшлося вище. Отримав — посмертну. Слабка втіха.

Ольга КЛЕЙМЕНОВА.

Пішов із життя автор «Черемшини»

Нещодавно газета «Голос України» публікувала інтерв'ю з самобутнім композитором, автором найпопулярнішої української пісні Василем Пилиповичем Михайлюком. Стомлений хворобою, але оптимістично налаштований композитор розповідав про своє життя, про творчі задуми, весну, город і чудову карпатську природу. На жаль, у суботу серце знаменитого буковинця перестало битися. Саме тоді, коли буйним цвітом понад Черемошем зацвіла черемшина.

Висловлюємо щирі співчуття рідним та близьким покійного. Хай земля йому буде пухом.

Сергій СУЛИМА.

У НОМЕР

Бив барабан, лунали сурми

У знаменитому селі Виграєві Корсунь-Шевченківського району, де чотири століття тому гетьман Богдан Хмельницький розгромив польську армію, відбувся всеукраїнський збір-похід членів дитячих та юнацьких організацій і волонтерських загонів.

У Гороховій балці півтори тисячі скаутів, піонерів та волонтерів з 21 області України змагалися у спритності, витривалості, вмінні надавати допомогу в екстремальних умовах.

П'ятиденний похід-збір «Козацькими шляхами» проводився втринадцяте і зібрав під свої малинові знамена кращих представників молодіжних організацій України.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Привітали Героїв... шахраї

У минулі вихідні кілька шахраїв своєрідно «привітали» Героїв Радянського Союзу, що проживають на Чернігівщині. Назвавшись журналістами обласного телебачення, вони завітали до оселі Григорія Варави з села Шабалинів Коропського району. Після «інтерв'ю» зловмисники прихопили з собою Золоту Зірку та орден Леніна.

До оселі Костянтина Давиденка з Чернігова завітала «телегрупа» співробітників каналу «Польова пошта пам'яті». Тут пройдисвіти заволоділи орденською книжкою та бойовими нагородами: Золотою Зіркою Героя Радянського Союзу, орденами Леніна, Червоного Прапора, Вітчизняної війни I ступеня, Червоної Зірки.

Як повідомив начальник УМВС у Чернігівській області Михайло Манін, злочинців по гарячих слідах затримано. Ними виявилися кияни — 55-річна Галина А. та 40-річні Євген З. і Сергій М.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігівська область. .

Заковика в кадрах

Свята не завадили прокурору Дніпропетровщини Володимиру Шубі та начальникам управлінь в області СБУ і МВС скликати робочу прес-конференцію. Прокурор, зокрема, зупинився на підсумках перевірок у Західному Донбасі щодо безчинств у сфері економіки. Порушено 13 кримінальних справ стосовно посадових осіб холдингу «Павлоградвугілля», шахт «Степової», «Благодатної», «Ювілейної», імені Героїв космосу, «Павлоградської», імені М. Сташкова тощо.

Цей холдинг, який працює нині чи не найкраще у галузі, — фактично банкрут. Його кредиторська заборгованість перевищила 900 мільйонів гривень. Не кажучи вже про зарплати гірникам.

А тим часом 40 відсотків добутого вугілля збувається комерційним структурам за цінами, нижчими від собівартості. Закуплені не так давно за мільйони гривень виймальні комплекси та підземне електрообладнання насправді, з'ясувалося, давно відслужили свій термін експлуатації.

Володимир Шуба вважає, що справа в кадрах, які виявилися не готовими відстоювати державні та шахтарські інтереси, натомість про власні корисливі — не забували.

Перевірки проводять уже втрете, починаючи з 2001 року. За двома попередніми було порушено 45 кримінальних справ. 58 справ на десять шахт одного вугільного басейну за три останні роки. Чи не забагато?

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровська область.

Повний оберт із збереженням рівноваги

Величезний торт, феєрверк і щасливі «мордашки»... Зазвичай на важких репетиціях, коли йде черговий прогон нового танцю, Зіновія Георгіївна нагадує: «Мордашки!» Мокрі від поту дівчатка за цією командою зображують голівудські посмішки, і їх втому ніби рукою знімає.

У столичному Солом'янському палаці школярів є кілька дитячих танцювальних колективів, відомих усій Україні. Адже без їхньої участі не відбувається жоден танцювальний фестиваль і жодна президентська ялинка, на яку приїжджають діти з усіх куточків нашої країни. Одна з зірок палацу — ритм-балет «Пірует». Нинішньої весни йому виповнилося 20 років.

На думку відомих спеціалістів, що були присутні на нинішньому концерті і вітали «Пірует», балет зробив внесок у мистецтво танцю, в якому поєднуються використання сучасної музики з оригінальним пластичним вирішенням. Результат — яскраві, видовищні й захопливі постановки. Кожна зі своїм цікавим сюжетом. Танок від «Піруету» — це міні-вистава: «Парасольки» і «Летка-Єнька», «Адреналін» і «Полум'я»... Щовесни «Пірует» показує кілька нових танців. А концерт, присвячений круглій даті, включав у себе навіть танець-мюзикл! Шкода, не було серед гостей Філіпа Кіркорова. Можливо, кілька справжніх зірок погодилися б станцювати в його «Чикаго».

У балеті — тільки дівчата. Від 7 до 18 років. А всього їх понад... 150. Про них дбають одразу кілька «мам». Це художній керівник ритм-балету, його натхненник, автор номерів і постановок — чудова талановита людина Зіновія Косенко, а також її помічниця (недавня вихованка «Піруету»), танцюючий керівник ансамблю Марія Терехова. Це вони показали всім: 20 років — розквіт. А в перспективі — створення авторської школи танцю «Пірует».

У перекладі з французької «піруєт» — повний оберт із збереженням рівноваги. У наш час «зберігати рівновагу» непросто. Нагадаю лише, що заняття в колишньому палаці піонерів досі безплатні. І чи треба казати про те, з якими зусиллями створюють, шиють і купують костюми для нових постановок? Але ж дівчата повинні мати такий вигляд, щоб не соромно було вийти не тільки на рідну сцену, а й на сцену палацу «Україна»... Втім, серед прихильників «Піруету» немає таких, хто сумнівається в тому, що ентузіазм Зіновії Георгіївни, помножений на енергію 150 відданих дитячих сердець, допоможе дружному колективу професіоналів здійснити ще один повний оберт.

Яна ОСАДЧА.

Фото з інтернет-сайту ритм-балету «Пірует».

Фото АП.

Армійський досвід став у пригоді

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Протягом трьох днів народний депутат від Миколаївщини Олександр Кузьмук, член депутатської фракції партій ППУ і «Трудова Україна», працював у 129-му окрузі. За цей час зроблено чимало. Серед пріоритетів народного обранця — надання допомоги школам, передусім сільським. Тому, випереджаючи державну програму «Сільський автобус», Олександр Іванович за сприяння партії «Трудова Україна» передав трьом школам Жовтневого району автобуси. Тільки в Мішково-Погорілівській школі 199 із 560 учнів досі добиралися до неї пішки. «Протягом 22 років існування школи, —каже її директор Світлана Горик, — у нас не було власного транспорту. Діти були змушені і в сніг, і в дощ проходити більше шести кілометрів».

Знайшла практичне втілення ще одна ініціатива народного депутата: створення робочих місць для військових, звільнених в запас. Цю справу було розпочато ним ще коли він працював на посаді міністра оборони України. Сьогодні за сприяння Олександра Кузьмука на Миколаївщині створено центр адаптації військовослужбовців. Передбачається, що тільки в Жовтневому районі 100 висококваліфікованих військових після навчання у центрі розпочнуть землеробську справу.

Під час свого перебування в окрузі народний депутат також взяв участь у своєрідному експерименті — у сільськогосподарському підприємстві «Луч» проведено обробку землі... колишнім тягачем ракетної техніки. Переобладнаний конверсійний тягач з успіхом може замінити трактор К-700. Використання такої техніки значно дешевше, тому знайшлися вже і покупці на неї. Фахівці сільського господарства високо оцінили якість і культуру землеробства з використанням подібних машин. А головне, що працюватимуть на колишній військовій техніці знову-таки колишні військові. Отож вирішуються відразу два завдання — працевлаштування звільнених у запас та забезпечення селян дешевою сільськогосподарською технікою.

Олена ІВАШКО.

Миколаївська область.

На знімку: шкільні автобуси від народного депутата України Олександра Кузьмука та партії «Трудова Україна».

Фото Тетяни ЖАРЕНОВОЇ.

У КОМІТЕТАХ ВР

Розблокувати судову тяганину

Комітет з питань правової політики рекомендує Верховній Раді схвалити в першому читанні проект закону України «Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України», що стосується порядку апеляційного та касаційного провадження. Автори документа народні депутати Юрій Кармазін та Василь Сіренко наголошують, що статтею 129 Конституції України визначено основні засади судочинства: рівність всіх учасників судового процесу перед законом і судом; забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішення суду тощо.

Однак за місцевими судами закріплено повноваження, які дають змогу зловживати конституційними принципами судочинства.

Це право місцевих судів, через які подають апеляційні (касаційні) скарги, подання, залишати їх без руху, повертати або не розглядати у разі недотримання скаржниками вимог форми і змісту апеляційної (касаційної) скарги, подання, несплати державного мита, пропуску строку на оскарження тощо.

Місцеві суди об’єктивно не зацікавлені в оскарженні рішень та ухвал, що веде до судової тяганини, порушення прав громадян на апеляційне (касаційне) оскарження судових рішень та ухвал та спричиняє численні нарікання суб’єктів оскарження щодо необ’єктивності та упередженості суддів місцевих судів.

З метою попередження зловживань з боку місцевих судів та створення законодавчих гарантій для реалізації права громадян на апеляційне (касаційне) оскарження судових рішень та ухвал, автори законодавчої ініціативи пропонують внести такі зміни до ЦПК України:

залишити за місцевими судами лише право приймати апеляційні (касаційні) скарги, подання та надсилання їх разом зі справою до апеляційного (касаційного) суду.

Всі інші повноваження щодо проходження апеляційної (касаційної) скарги, подання, зокрема й повернення неналежним чином оформленої скарги заявнику в порядку ст. 139 ЦПК України, надіслання копій апеляційної (касаційної) скарги, подання особам, які беруть участь у справі, поновлення строку на апеляційне (касаційне) оскарження віднести до виключної компетенції апеляційного (касаційного) суду.

Право на компенсацію непорушне

Комітет ВР у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів рекомендує Верховній Раді прийняти у першому читанні проект закону про внесення змін до статті 13 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

Метою цього законопроекту є спрощення загального порядку отримання грошової компенсації на санаторне лікування. Автори — народні депутати Лілія Григорович та Петро Ющенко — пропонують доповнити зазначену статтю положенням щодо надання права на отримання інвалідом війни грошової компенсації за невикористану безплатну путівку на санаторно-курортне лікування незалежно від наявності медичного висновку про необхідність такого лікування.

Автори проекту звертають увагу на те, що при деяких хронічних захворюваннях санаторно-курортне лікування протипоказане інваліду війни і на цій підставі йому відмовляють в отриманні грошової компенсації за путівку. Отже, безпідставно позбавляють права на отримання грошової компенсації, яку можна використати на потрібне лікування.

Комітет вважає, що право на грошову компенсацію встановлено Законом і є складовою правового статусу інвалідів війни.

За повідомленням Інформуправління ВР.

ФАСАДИ І ЗАДВІРКИ

Новосілля: радість чи халепа?

(Початок на 3-й стор.).

Пані Оксана Н. інвестувала будівництво двокімнатної квартири в отій чотириповерховій секції, котру збудували лише в серпні 2002 року. Заселившися (не з власної вини) на півроку пізніше, ніж було передбачено договором, вона звернулася до ДГО «Житло-інвест», вимагаючи сплатити обумовлену договором неустойку та компенсувати завдану їй моральну шкоду. Там дуже здивувалися чи то наївності, чи зухвалості заявниці і відповіли, що претензії її безпідставні, бо будинок було введено в експлуатацію в лютому 2002 року, тобто вчасно. Тоді пані Оксана звернулася з позовом до забудовника в Шевченківський районний суд. І ось кілька місяців поспіль слухання справи то призначають, то переносять через неявку відповідача, який щоразу потім подає документи, що не зміг прийти в суд з поважних причин...

Зовні досить ошатний 16-поверховий будинок 7-а по вулиці Василя Порика був переданий холдинговою компанією «Київміськбуд» під заселення 25 жовтня 2001 року. У січні 2002-го мешканцям почали видавати свідоцтва про право власності на житло. Але повноцінне проживання в будинку було неможливе. У багатьох квартирах іще велися опоряджувальні роботи (це часто передбачається інвестиційним договором), не подавалася гаряча вода, не працювали ліфти. Уявіть собі, як нелегко діставатися на 12-й чи 15-й поверх, особливо літнім людям, яких чимало серед новоселів. І тривало це місяцями.

Нині будинок повністю заселений, а комунальники взяли його на обслуговування. Проте ще в березні цього року мешканці будинку Бойко, Корбуш, Корнієнко, Костюк, Риндюк, Тарануха змушені були звернутися до керівників «Київміськбуду» та ЖЕКу № 709 з вимогою усунути низку недоробок, що їх припустилися будівельники. Зокрема, писали вони, не було встановлено у приміщеннях загального використання понад сто люмінесцентних світильників, тридцять вимикачів. Незадоволені вони й якістю робіт.

Ваш кореспондент скористався запрошенням авторів листа відвідати цей будинок і на власні очі переконався, що їхні претензії справедливі. Якість опоряджувальних робіт не просто низька, а надзвичайно низька. Штукатурка виконана грубо — з раковинами, нерівностями.

Стіни пофарбовані недбало, смугами, у багатьох місцях фарба вже лущиться й осипається, плитка на підлозі ліфтових холів викладена нерівно. Список можна продовжувати.

Не є, на жаль, вичерпним і перелік житлових будинків у столиці, новоселам яких довелося, чи й тепер доводиться, зазнавати поневірянь за власні гроші. Чому наш інвестор, людина, що у тяжкі для всієї країни роки підтримала, врятувала від занепаду будівельну галузь, яка й сьогодні забезпечує роботою сотні тисяч працюючих, так кричуще несправедливо поставлена у принизливе становище прохача і скаржника? Чому вона, отримавши приватизаційні документи на житло, залишається наодинці зі своїми проблемами? Може, нарешті, хтось її захистити?

Ми звернулися в Головне київське міське управління захисту прав споживачів Київської міськдержадміністрації, сподіваючись, що це і є саме ця організація. Та з’ясувалося, що інвестор для цього управління не є споживачем, що його взаємини із банком чи забудовником регулюються законом про інвестиційну діяльність. Не в змозі зарадити лихові і Держкомітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики (Держспоживстандарт), оскільки, як пояснили там у відділі послуг, закон забороняє державним структурам втручатися у відносини, наприклад, комерційного банку з його партнерами.

Є ще Українська асоціація споживачів. Вона й інвесторів вважає споживачами та береться захищати їхні інтереси, коли бачить, що ці інтереси порушуються. Проте на її рахункові немає ще жодного задоволеного судом позову проти будівельників, а розгляди-перегляди справ за цими позовами можуть тривати роками, і все це — нібито в рамках закону.

То, може, в нас не дуже досконалі закони? Адже за Конституцією України «держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов’язком держави». Не можна далі миритися з тим, щоб новосілля для людини перетворювалося на кару!

▼

Олександр БАКУН.

Нам спокій тільки сниться

АНАЛІЗ. ПРОГНОЗ

Здавалося б, весняні канікули, пов’язані з великою кількістю вихідних, могли дати невелику кількість політичної інформації. Однак... Нам спокій тільки сниться.

З’їзд Народного руху України, заяви провладних й опозиційних політиків засвідчили: що ближче до офіційного старту президентських перегонів, то гарячіше стає у суспільстві. Немає сумніву, що великих канікул політичний сезон-2003 не подарує нікому: ні владі, ні опозиції, ні пересічним громадянам, які поки що займаються весняно-польовими роботами на своїх присадибних — і не тільки — ділянках. Схоже, й політики розуміють: весняний день рік годує. Особливо якщо цей рік передвиборний.

Старт Віктора Ющенка: чи буде щасливе нещасливе число?

Власне, ніхто не сумнівався, що лідер блоку «Наша Україна» стартуватиме на президентських перегонах. Тим більше що грунт для старту почали готувати — про це ми вже писали — з березня 2000 року. Однак, зрозуміло, певні сумніви були: надто вже мляво повели себе «нашоукраїнці» під час виборів Голови Верховної Ради і його заступників. Та й під час акцій, організованих радикальною опозицією, блок Віктора Ющенка тримався дещо осібно, а лідер, отже, поступово втрачав своїх прихильників, у журналістському середовищі також.

І от нарешті з’їзд Народного руху України офіційно звернувся до Віктора Ющенка з проханням дати згоду на висунення його кандидатури на посаду Президента України у виборах 2004 року. Звернімо увагу на такий парадоксальний факт. Це був тринадцятий з’їзд НРУ. Як відомо, це число в багатьох, зокрема й політиків, викликає не вельми приємне враження. Понад те, для багатьох воно нещасливе. Отож ця цифра і дає підставу для запитань. Особливо тоді, коли громадяни ітимуть до виборчих урн. Хто виграє, а хто програє? Віктор Ющенко? Його опоненти? Громадяни? Країна? На ці запитання відповідь, звісно, можна буде дати лише після виборів.

Підводні камені

Однак проблема не тільки в нещасливому числі. Є чимало інших підводних каменів, на які може наскочити корабель прихильників Віктора Ющенка. Зокрема, попри офіційну підтримку кандидатури Бориса Тарасюка, харківська делегація під час голосування дала зрозуміти, що не буде сліпо рухатися у фарватері курсу нового лідера. Його опонент, лідер харківських рухівців, у своєму виступі наголосив на тому, що Рух повинен зберегти національно-демократичні традиції і не скочуватися на принципи лібералізму, характерні для партії «Реформи і порядок», звідки і прийшов Борис Тарасюк. Окрім того, «правильні» рухівці не об’єднуватимуться з ними під одним прапором. Внутрішня опозиція новому лідерові рухівців поки що нечисленна, однак сьогодні ніхто не може прогнозувати спокійного життя. Особливо за браку фінансування низових осередків. Що, безперечно, може впасти у вічі партійцям на тлі більш «ситого» життя колег по блоку з партії «Реформи і порядок». А отже, посилить напруженість у первинних ланках НРУ. Що вкрай небажане у час, коли розпочнеться передвиборна президентська кампанія.

Водночас у рішенні зборів ідеться про те, що єдиним кандидатом від «демократичної опозиції» має бути саме Віктор Ющенко. Щось подібне висловив у своєму виступі на з’їзді НРУ й лідер блоку «Наша Україна». Проте, відповідаючи на запитання журналістів, Віктор Ющенко обережно уточнив, що мова йде не про прізвища, а «про людей, які формуватимуть «нову команду».

І, напевне, мав для такого обережного підходу підстави. Оскільки уже 4 травня лідер блоку «Батьківщина» Юлія Тимошенко, висловлюючи свою думку на майбутні президентські перегони, зауважила: «Щоб перемогти владу, потрібен потрійний запас потужності, адже будь-який кандидат від влади може, не маючи ніякої підтримки, набрати майже 30 відсотків голосів завдяки адмінресурсу, як це зробив у 1999 році Леонід Кучма». Водночас вона зазначила, що лідер комуністів за підтримки влади може випередити Віктора Ющенка й вийти до другого туру. А тому, переконана Юлія Тимошенко, треба робити все, щоб переміг кандидат від опозиції. Однак, за її словами, вона поки що не отримала згоди від решти представників опозиції, щоб іти «єдиним фронтом». Ніхто навіть не розпочинає переговорів на цю тему. Тому лідер «Батьківщини», відповідаючи на запитання про можливість висунення своєї кандидатури, не спростувала й не підтвердила такої можливості. Понад те, скромно зауважила, що вона «була б не гіршим Президентом, аніж політики-чоловіки».

Отож з цього випливає, що опозиції навряд чи вдасться побудувати спільний корабель, а під час плавання нарізно електоральними хвилями зростає ризик напоротися на підводні рифи.

Політична реформа як дзеркало єдиного кандидата у президенти

Ми вже писали, що після успішного затвердження урядової програми діяльності Віктор Янукович як претендент на високу посаду у майбутніх президентських перегонах випередив усіх політиків з провладного табору. Ми також звертали увагу на те, що багато в чому його доля залежатиме не тільки від результатів роботи Кабінету Міністрів, а й від реалізації політичної реформи, запропонованої Президентом України.

Не будемо сьогодні наголошувати на соціально-економічних показниках, бо навряд чи урядові вдасться істотно поліпшити рівень життя українського народу. На це вказує і пропозиція урядовців відмінити заплановане з 1 липня підвищення мінімальної заробітної плати. Та хоч би які аргументи сьогодні наводили чиновники на підтримку своєї позиції, для всіх зрозуміло: за нею стоїть одне — брак коштів у казні.

Саме тому, схоже, Віктор Янукович обрав інший шлях до популярності. Нещодавно він заявив, що за підсумками роботи в першому кварталі звільнять зі своїх посад двох голів облдержадміністрацій тих регіонів, де будуть найнижчі соціально-економічні показники порівняно з іншими областями.

Проте найскладніше завдання для прем’єра — реалізація концепції політичної реформи. По-перше, Леонід Кучма вже дав зрозуміти, що нас очікує референдум, на який і буде винесено проект зміненої Конституції після першого читання у парламенті і схвалення її положень Конституційним Судом України. По-друге, не тільки радикальна, а й, скажемо так, поміркована опозиція в особі блоку «Наша Україна» не збираються підтримувати проект Президента. Зокрема, з’їзд НРУ, про який ішлося вище, прийняв рішення, яке визнає «неприйнятними і спрямованими «на звуження або повну ліквідацію основ демократичного ладу» в Україні зміни до Конституції, запропоновані Президентом Леонідом Кучмою». Окрім того, партійній групі рухівців у парламенті пропоновано провести роботу, спрямовану на блокування прийняття рішення щодо них у Верховній Раді.

Власне, й лідер блоку «Наша Україна» Віктор Ющенко у своєму виступі на з’їзді зробив подібні висновки. За його словами, з травня члени блоку їздитимуть по всій Україні з ініціативою створення регіональних демократичних форумів. Це означає не тільки формування регіональних штабів на підтримку його кандидатури на президентських перегонах, а й відповідної громадської думки про запропоновані главою держави зміни до Конституції.

Отже, виконавча гілка влади змушена буде діяти на два «фронти». А оскільки нещодавно Леонід Кучма скасував пункт, за яким його адміністрація могла давати вказівки органам виконавчої влади, то відтепер роль головного «штовхача» політичної реформи в парламенті й у суспільстві, запропонованої Леонідом Кучмою, виконуватиме Кабінет Міністрів.

А тому й постає запитання: а чи дасть у такому разі належний ефект зміна керівників виконавчої влади у регіонах? Чи не стане Віктор Янукович «заручником» кадрових змін і політичної реформи? Чи відбудеться він як єдиний претендент на найвищу посаду в країні від влади?

Володимир КОРОЛЮК.

Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО

Довірте справу жінкам

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

Пані Каталін Сілі було обрано на посаду Голови Державних Зборів Угорщини торік 15 травня. І вже цього року 19—21 травня пані Сілі приїде до Києва з офіційним візитом. На її приїзд чекають. Адже попередник пані Сілі, на жаль, не знайшов часу відвідати Україну. Тож у Києві з певним занепокоєнням говорили, що міжпарламентські відносини розвиваються не так активно, як, приміром, на рівні президентів чи урядів. Чи справді це так?

— Україна — один із найбільших сусідів Угорщини. А наш парламент у своїх міжнародних відносинах першочерговою вважає розбудову стосунків саме з сусідніми державами. І коли я стала головою парламенту, то визначила два пріоритети — розвиток відносин з державами Європейського союзу і сусідніми країнами. У нас відбуваються зустрічі з надзвичайними і повноважними послами держав-сусідів, і я сподіваюся, що це стане традицією.

З огляду на це для мене одне з головних завдань — налагодження стосунків з парламентом України. Угорщина інтегрується в ЄС, і це може дати новий напрям у наших двосторонніх відносинах. І не тільки після, а ще до нашого вступу в Євросоюз. Першим прикладом цього співробітництва була зустріч голів парламентів сусідніх з Угорщиною держав, яких я запросила в Будапешт. Від України був заступник Голови Верховної Ради Олександр Зінченко. Нині ми на різних відстанях від мети —вступу до ЄС. І на цій зустріч голів парламентів (сподіваюся, вони також будуть традиційні) я висловилася за те, щоб набуті знання стали спільними. Стосовно цього особливу роль я надаю парламентським галузевим комісіям. І хотіла б, щоб їх співробітництво пожвавилося. Була б дуже рада, якби під час мого візиту в Київ ми змогли конкретно домовитися саме з цього питання.

Є ще один важливий аспект. Це — становище угорської громади в Закарпатті. Я маю на увазі, що нам доведеться долати і негативні наслідки, які виникнуть після приєднання Угорщини до Шенгенської угоди (йдеться про запровадження візового режиму. Нині закарпатські угорці можуть перетинати кордон із сусідньою країною зі спеціальною вкладкою у внутрішньому українському паспорті. — **Авт.**). Була б дуже задоволена, якби вдалося послабити ці наслідки якомога швидше.

Колись, ще в юні роки, я проїжджала через Україну. І тепер щаслива, що можу зупинитися в цій країні як голова парламенту. Також я вважаю, що основа добросусідських відносин — взаємне визнання і поцінування культур, традицій сусідніх народів. Я дуже ціную і люблю культуру вашого народу. І рада, що можу поїхати в Україну і з цієї причини.

У колі моїх колег-депутатів до цього візиту великий інтерес. Вони приходять до мене і питають, як можна потрапити до складу делегації. Зацікавленість депутатів можна пояснити. Цей візит стане важливим стимулом у розвитку нашого економічного, міжрегіонального, транскордонного співробітництва, до цього можна залучити якомога більше людей. Ось, наприклад, великий інтерес до цієї поїздки виявляє голова депутатських зборів Саболч-Сатмар-Березької області Ласло Газда. Бо сусідні прикордонні області можна спільно розвивати на однаковому рівні.

— Угорщина — парламентська республіка з великим досвідом парламентаризму. Якщо Верховна Рада ухвалить поправки до Конституції, то Україна також може стати парламентською республікою. Цікаво почути вашу думку про переваги і недоліки такої моделі.

— Дуже часто кажуть, що демократія — це делікатне і важке явище. Вона потребує великої роботи, але людство поки що нічого кращого не винайшло. Найбільша перевага, певно, та, що про себе можуть заявити всі сторони суспільства. В результаті у боротьбі думок народжується істина. І саме завдяки цьому відбуваються позитивні зміни.

Але я маю зауважити, що, мабуть, держави в ментальному плані мають різні підходи і інакше розглядають це питання. Нині значно більшу потребу в цих змінах відчувають ті, що мають попередній досвід моделі соціалістичного типу держави. І може виникнути проблема: перехід від однієї моделі, жорсткої і стриманої, до демократії призведе до вседозволеності. Може порушитися баланс в інший бік. Що я маю на увазі? Люди так відчувають потребу в свободі, що деколи доводиться застосовувати обмежувальні заходи. Країни з великим досвідом демократії вже мають таку практику, наприклад, можливість позбавити депутата за негідну поведінку права брати участь у засіданнях на три дні. Але я впевнена, що цей баланс відновиться. Адже ті 13 років, які ми пройшли, в історичному вимірі дуже короткі. Для таких змін в інших державах знадобилося 50 років.

А взагалі я дуже рада, що ви торкнулися питання змін в Конституції. Угорську конституцію було прийнято 1949 року, і ми теж весь час вносимо поправки, змінюємо, пробуємо. Але я вважаю, що у нас відбудуться остаточні зміни, почнеться новий вимір лише тоді, коли політичні сили виявлять волю і добрий намір, щоб відповідно до вимог сьогодення розробити нову конституцію.

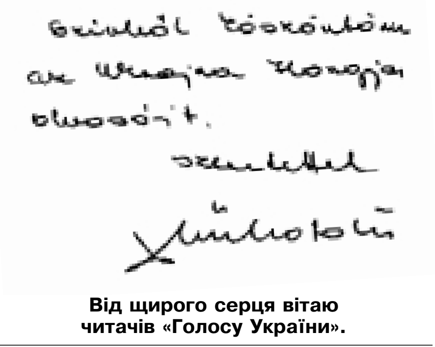
Я завжди кажу, що політика — це мистецтво. Відчуття окремих делікатних нюансів і реалізація їх у законодавчій роботі вимагає від людини певного духовного піднесення. Коли йдеться про такі зміни, ми не можемо орієнтуватися лише на західні моделі, бо ці країни не мають такого минулого, як ми.

— Угорщина вже ухвалила закон про закордонного угорця. В Україні законопроект про статус закордонного українця пройшов перше слухання. З досвіду Угорщини, яких помилок слід уникати?

— Мабуть, ви знаєте, що до закону про пільги закордонним угорцям, як ми його останнім часом називаємо, буде внесено поправки. Уряд уже вніс їх на розгляд. Це дуже делікатне питання. І я вважаю, що необхідно попередньо узгоджувати і консультуватися з представниками громад, для яких цей закон готується. А також з тими державами, яких цей закон може торкнутися. Адже надзвичайно важливо, щоб була одностайна згода з боку всіх зацікавлених сторін. Щоб весь процес розробки законопроекту проходив у рамках діалогу. І друге надзвичайно важливе питання: щоб цей закон не порушував ідентичність інших націй та народів.

Фото автора.

Від щирого серця вітаю читачів «Голосу України».

Водночас хочу зауважити, що Угорщина багато зробила для вітчизняних національних меншин, розробила модель самоврядного управління, тобто утворення органів самоврядування національних меншин. І я маю надію: якщо прийняття нової конституції відбудеться ще під час мого головування, то нарешті нам вдасться зробити так, щоб національні меншини Угорщини мали своє офіційне парламентське представництво. Тобто вони будуть присутні в парламенті. І, звичайно, багато залежить від конкретних людей. Я вважаю, що потрібно для іншого робити тільки те, що зробив би для себе.

— Ви виступили з ініціативою провести зустріч жінок—глав парламентів. Коли вона може відбутися?

— Я планувала, що в травні. Але поки що це питання відкрите. Бо останнім часом жінок—глав парламентів стало значно менше. Як я пам'ятаю, у світі їх взагалі двадцять. А в Центрально-Східній Європі тільки п'ятеро. Третє тисячоліття — це час, коли треба приймати компромісні рішення. І в цьому велику роль покладено на жінок. Вони більше схильні до виважених, спокійних кроків. Я процитую вам Маргарет Тетчер: «Якщо хочеш, щоб у політиці хтось сказав правду, то політику треба доручити чоловікам. Але якщо хочеш, щоб справа зрушила і реалізувалася, її треба довірити жінкам». У мене з багатьма жінками-політиками добрі стосунки, незалежно від їхньої партійної належності. Наприклад, зі спікером шведського парламенту панею Біргіттою Даль, спікером британського парламенту панею Бетті Бутройд, яка торік пішла у відставку.

І взагалі Північно-Західна Європа трохи випередила нас у цьому питанні. Наприклад, це вже ілюзія, що в шведському уряді по 50 відсотків чоловіків і жінок. Жінок більше! Зміни, які в нашому регіоні тільки починаються, у них відбулися ще в 80-ті. Наприклад, у нинішньому угорському парламенті з 386 депутатів —лише 34 жінки. Це наслідок минулої системи. Раніше до парламенту обирали жінок винятково за анкетними даними. Щоб була хорошою матір'ю, а ще блондинкою, мала блакитні очі... Тому всі боялися поновлення тієї практики. Щоб жінок знову не обирали за кольором очей. Нині ситуація почала змінюватися. Опозиційна партія починає формувати жіночу групу. В моїй партії також є квота: одна п'ята частина керівних посад відводиться жінкам або молоді до 35 років.

Нещодавно відбувся конгрес Соціалістичної партії, й мене обрали заступником голови. Я була б дуже рада, якби пройшла на цю посаду чоловічою лінією. Тоді це було б однозначне підтвердження, що мене обрали за розумовими і діловими якостями, а не тому, що я жінка. Але я вірю, що мені, а не тільки моїм дітям, вдасться дожити до того часу, коли за прикладом країн Скандинавії 40 відсотків депутатів будуть жінки. І сподіваюся, що наша економіка досягне того рівня, коли жінки займатимуться не лише домашніми справами...

— Але не можна заперечувати той факт, що жінка може зробити кар'єру, якщо за нею стоїть міцна сім'я. У вас є така підтримка?

— Дякую за запитання, але зауважу, що у чоловіка ніколи не питають, з ким дитина вдома, хто її виховує, що робить дружина. Мого сина ви бачили, він вийшов від мене, коли ви були в приймальні. Діти вже дорослі. Але я повинна висловити подяку своєму чоловікові. Він зняв великий тягар з моїх плечей. Він чудово готує, дуже смачно. І я жартома іноді кажу, що з нього вийшла чудова «дружина» політика. Хоча пам'ятаю, як 1994 року, коли я стала депутатом парламенту у виборчому окрузі міста Пич (південноугорське місто), він проводжав мене на вокзал (я їхала на перше засідання фракції) і сказав: «Якщо ти посмієш взяти на себе якесь завдання, додому можеш не повертатися». А вже наступного дня я була змушена йому зателефонувати і повідомити, що мені пропонують посаду заступника державного секретаря в міністерстві екології. То була важка розмова. І лише після четвертого чи навіть п'ятого дзвінка він дав згоду.

Діти важко переносять, що їхня мама відома. До них придивляються, їх впізнають. Це їх бентежить. Моя дочка, якій виповнюється 18 років, цього року закінчує середню школу. Днями вона по телефону заявила: чому ти не така нормальна мама, як решта? Але я прагну зробити все, щоб діти не відчували, як я завантажена роботою. Наприклад, в одну із субот я зняла з порядку денного всі офіційні заходи. І пішла... на батьківські збори.

Інтерв'ю взяла Наталя ФІЛІПЧУК.

А ЯК У НИХ

Білоруська площа Незалежності

Іноді, щоб отримати коротку довідку про історію країни, достатньо уважно придивитися до назв вулиць і майданів її столиці. Часто ці назви влучно відбивають і ті історичні події, які визначають сучасність країни. От, приміром, була в Києві площа Ленінського комсомолу. Тепер вона — Європейська. Значилася на карті вулиця Леніна. Стала — Богдана Хмельницького. Була площа Жовтневої революції. Нині —майдан Незалежності...

У Мінську також є площа Незалежності. В роки Радянського Союзу тут проходили демонстрації та паради. В перебудовчі часи — мітинги. Саме тут в 90-му році було проголошено незалежність республіки. А через рік — перейменування БРСР на Республіку Білорусь. Так само, як і в нас, це — центральний майдан, щоправда, значно ширший, майже сім гектарів. Але завдяки праці місцевих архітекторів, він не лякає своїми розмірами. Вежі будинку уряду, педагогічного університету, метрополітену, католицького костелу святих Симона та Олени ніби піднімають цей простір угору.

Колись ця площа називалася на честь Леніна. Про що нині нагадує монумент вождю, який білоруси вирішили не зносити. Саме на цій площі можна відчути масштаб руйнувань, яких зазнав Мінськ у роки Великої Вітчизняної війни. В усьому Мінську тільки двадцять відсотків будівель — довоєнного періоду. На площі дивом уціліли два триповерхові будинки (нині це адміністративні приміщення) і костел Симона та Олени, який у народі називають просто червоний костел — за кольором цегли. До речі, під час свого нещодавнього візиту до Мінська костел відвідав Голова ВР Володимир Литвин. Цих відвідин у програмі не було. Але пройти повз таку красиву споруду просто неможливо.

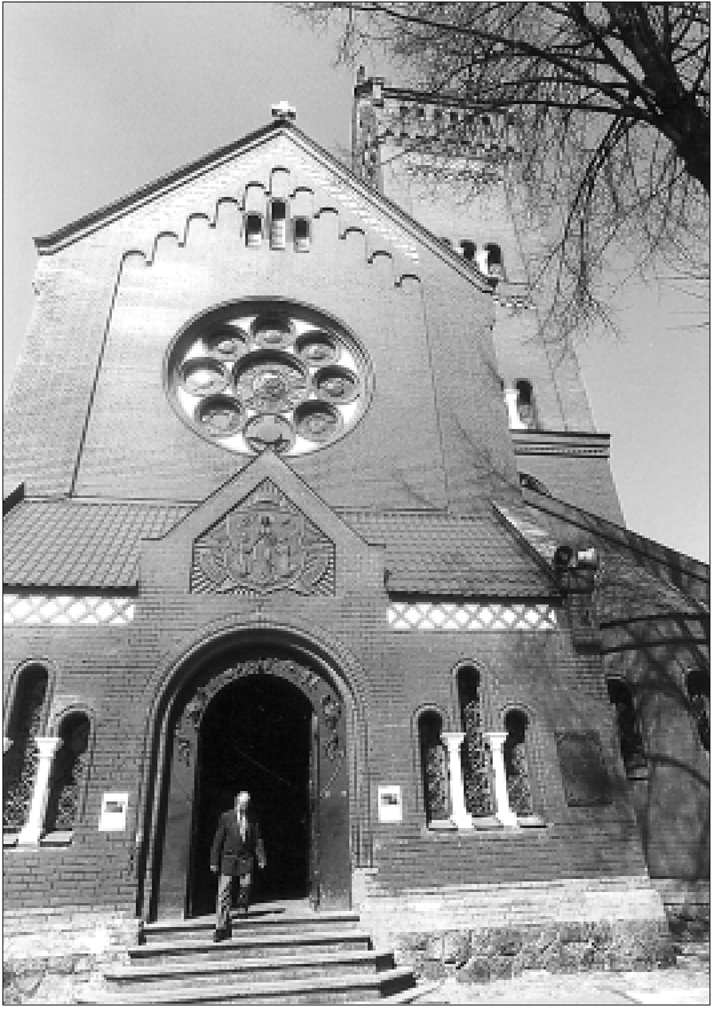

Історія будівництва храму сумна. В сім'ї слуцького шляхтича Едварда Войниловича та його дружини Олімпії сталася трагедія. Загинули обидві дитини: 14-річний Симон та 18-річна Олена. Невтішні батьки вирішили віддати всі свої багатства на побудову храму, плекаючи надію, що молитви всіх парафіян допоможуть їхнім дітям в іншому світі. Храм було споруджено 1910 року. Після війни тут крутили фільми, випивали в барі. І тільки 1990 року храм передали парафіянам. А настоятелем там служить наш земляк — вінничанин отець Владислав на прізвище Завальнюк. Як він опинився у Мінську?

«Ми — як ті офіцери. Куди направляє генерал, туди і їдемо. Я служив у Молдові, Казахстані, Латвії і з 83-го року — в Білорусі. Звичайно, в той час усі костели було зачинено. Нині нам з Божою допомогою вдалося повернути три костели. При нашому діють два державні театри — від Університету культури та Національної філармонії. Проводимо «круглі столи», наукові зустрічі, літературні вечори, виставки. А в Дольному костелі правлять службу українською мовою. Як можемо, так допомагаємо українській діаспорі і Україні. От, до речі, нам пощастило отримати одну з шести канонізованих копій Туринської плащаниці. Про це дізналися в Україні і попросили передати плащаницю на рік в оренду. Ми уклали своєрідний контракт. І торік 28 вересня святиню переправили до Львова. На початку травня її перевезли до Києва. Ще її побачать харків'яни, донеччани, одесити».

Нині білоруси вважають свою центральну площу символом нової держави. Такою, яка вона вже є. З радянським минулим, про яке нагадують і пам'ятник, і моноліти сталінських часів. І з вірою в майбутнє, яке всі без винятку білоруси хочуть бачити щасливим.

Наталя ОНИЩУК.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Час виявляти мужність

Уряд Німеччини робить відчайдушні спроби вдихнути нові імпульси в економіку країни. Запропонована ним програма «Агенда 2010» передбачає реформи з поліпшення кон`юнктури та бюджету, ситуації у промисловості та на ринку праці, в системі соціального забезпечення. Завдяки її реалізації має значно змінитися їх структура, з`являться додаткові стимули для праці, споживання та інвестування. До літніх канікул уряд має намір подати 24 проекти — механізми реформування економіки з тим, щоб до першого січня наступного року вони були схвалені Бундестагом. Представляючи програму, канцлер Герхард Шрьодер закликав співвітчизників виявити «мужність для миру і мужність для змін».

Громадянам федеративної республіки для цього справді доведеться виявити неабияку мужність. Вони повинні будуть тугіше затягнути ремінці, а також розлучитися з деякими звичними благами, адже плани уряду, зокрема, передбачають обмеження фінансової допомоги з безробіття, впровадження реформи солідарності в системі охорони здоров`я, що означає доплати з власної кишені за деякі види лікування, що раніше робили лікарняні каси. Реформи, запропоновані правлячою коаліцією, зумовили критику зусібіч, а політичний рейтинг канцлера, як свідчить опитування громадської думки провідними соціологічними інституціями, знизився.

Сам Герхард Шрьодер зізнається, що шукає розуміння стосовно планів своєї реформи. Тож уже за півроку після переобрання в канцлери він має застосовувати всю свою силу, щоб переконати навіть товаришів по очолюваній ним Соціал-демократичній партії в тому, що його політика спрямована на розквіт держави й поліпшення добробуту народу. Чи вдасться це йому, важко сказати, бо вже навіть найближчі прихильники й симпатики, буває, не ймуть віри обіцянкам глави держави. Втім, незалежні аналітики твердять, що на спеціальному з`їзді партії влітку він зможе відстояти свою позицію. Шрьодер має також підтримку в своїй фракції в Бундестазі.

Чи не найбільший головний біль Німеччини — дедалі зростаюча кількість безробітних. Тому нова програма уряду передбачає запровадити проти них спеціальні санкції. Безробітні, які тривалий час отримують фінансову допомогу, в майбутньому повинні будуть виконувати міні-роботи: приміром, працювати в магазинах або брати участь у реалізації суспільних проектів, які проводять комуни. Інакше їм загрожує зменшення державної фінансової допомоги.

Ще один захід — запровадження робочих місць з оплатою 400 євро, які не оподатковуються, відтепер може стати ефективним способом для повернення безробітних до трудового життя. Це означає, що людям, які не мають роботи впродовж останніх 12—18 років, робочі біржі й комуни сприяють у пошуку міні-робочих місць. У разі відмови від роботи, яка часто не відповідає їхній професійній освіті, до них можуть бути застосовані санкції. Перше ігнорування пакета пропозицій передбачає зменшення фінансової допомоги на 10 відсотків від відомства з питань праці. Друга може спричинити скорочення фінансової допомоги на 30 відсотків. Досі безробітним часто не було сенсу виконувати міні-роботи. До того ж вони не були зобов`язані погоджуватися на будь-яку роботу. Це правило не поширюється на одержувачів соціальної допомоги, які вже нині мають погоджуватися на виконання будь-якої роботи. Плани канцлера щодо запровадження міні-робіт для безробітних і скорочення строків виплати їм фінансової допомоги були підтримані більшістю в Бундестазі.

Але загалом своєю соціальною політикою канцлер Шрьодер розколов не лише лави соціал-демократів, а й населення країни. Особливо не сприймають опоненти наміри уряду Шрьодера перекласти фінансування листків непрацездатності — лікарняних на самих громадян, а також плани стосовно злиття систем фінансової допомоги з безробіття і соціальної допомоги. Лише кожен четвертий з опитуваних вірить, що «Агенда 2010» — програма соціальної реформи — забезпечить стабілізацію соціальної системи. На пожвавлення кон`юнктури та зменшення безробіття сподівається ще менша кількість опитаних громадян. За даними опитування громадської думки, кількість прихильників і противників політики Шрьодера однакова: по 45 відсотків.

Валентина ПИСАНСЬКА.

У вимірах небесної геометрії

ЗНАЙ НАШИХ!

Україну й Македонію в уяві чи не кожного європейця пов'язує недавня історія з вертольотами, котрі ми продавали македонцям і тим дражнили ревниву Європу. Вертольоти — річ хороша, але мало хто знає, що браття-македонці замовляли нам речі набагато тонші!

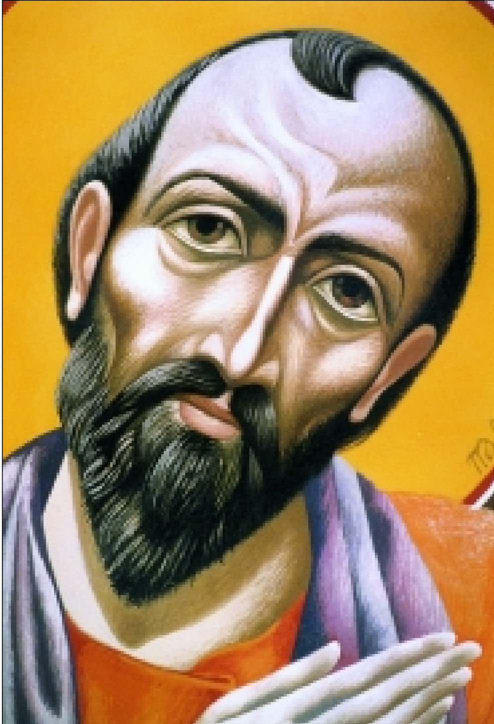
А було так: кілька літ тому македонський мільйонер Рісто Гуштеров побудував у своєму рідному місті Радовіші храм — трохи схожий на наш Володимирський, але удвоє менший. Радовіш — стародавнє містечко на південному сході країни. Сам пан Гуштеров живе, де хоче: у Скоп'є, у Відні, в Маямі. Колись робив бізнес і в Україні. І ось він оголосив серед православних художників світу конкурс на розпис храму. Гуштеров хотів, щоб храм був світлий, прозорий, землякам на радість. Конкурс виграли ескізи киянина Дмитра Нагурного.

Перед Великоднем ми завітали до його київської майстерні з відомим мистецтвознавцем Дмитром Горбачовим.

Заслужений художник України Дмитро Нагурний та фрагменти розписів храму.

Розповідає Дмитро НАГУРНИЙ:

— Власне, мої ескізи надіслав на конкурс Анатолій Гайдамака, він же очолив і нашу групу, що поїхала до Македонії. Там були ще Володимир Недайборщ, викладач Художньої академії, Володимир Бовкун, Юрій Левченко, Віктор Блінов, фантастичний колорист. Всього, разом з виконавцями, душ десять. Скажу добре слово про Толю Гайдамаку. Він узяв на себе таке ярмо! Адже у бригаді всі — особистості, амбітні, такими не покомандуєш! Але Гайдамака — сам художник, тож зумів з кожним знайти спільну мову. Крім того, зумів об'єднати те, що, як правило, навіть хороші художники не вміють: підлоги, стелі, грати, ворота, живопис, двері — це все тримати в голові зумів лиш він один. А ще ж переговори із замовником! Це Балкани, там люди ще легковажніші, ніж ми, з кимось про щось домовитися — то проблема! Македонці нібито прийшли туди із Західних Карпат у VIII столітті, але в масі своїй вважають себе нащадками Александра Македонського, чим і пишаються.

Ну, ми тихенько працювали собі самі. Над нами «худрада» — Гайдамака, Гуштеров та Димитар Карнаков, македонський професор, знавець мистецтва.

...Що було мені цікаво? Я закінчив Київський художній інститут, монументальний факультет, у Тетяни Нилівни Яблонської. За фахом і за вдачею я монументаліст, і воно для мене ніби й не проблема. Але коли почали працювати... Ми ж світські монументалісти! А тут цілком нова тема, простір, традиція. Гуштеров одразу сказав: хочу не похмурий візантійський храм, а європейський, світлий, легкий. Але ж храм таки не католицький, отже, треба було якось трансформувати традиційне візантійське бачення. Гайдамака каже: уявімо собі, що це у нас небесна сфера, і ми на цих небесах розмістимо всі потрібні релігійні сюжети. Ідея звучала гарно. Але коли ти маєш тему — Вознесіння Христове — й цілком конкретні біблійні мотиви, то раптом бачиш: отут потрібні дерева, там престол чи твердь земна! Ну, Тьєполо колись таке робив — але ж він робив це в архітектурі, що допомагала йому. А візантійський храм на це не розрахований. І нам довелося від нашої ідеї інтуїтивно переходити до традиційних візантійських стилістичних прийомів. Звичайно, нас возили по всіх старих храмах Македонії, ми роздивлялися й отак знаходили потрібний шлях — у руслі традиції, кращої за яку не придумаєш. Це цілий космос!

Але спершу це треба внутрішньо усвідомити. Приміром, на давніх фресках Христос, ангели й святі «безтілесні», в зелених або сірих холодних тонах. А мені було дуже важко робити обличчя зеленими, я їх сприймав спершу як живих людей, а не символи. От Юра Левченко одразу взяв окис хрому, зеленку — й влучив у те, що треба!

Дмитро ГОРБАЧОВ:

— Тут є елементи оп-арту, тобто мистецтва з оптичними ефектами. Нині оп-арт дуже популярний в телевізійних заставках: мінливість, мерехтіння, «космічні» мотиви. Оп-арт з'явився в давні часи. Бо треба було якось показати «не цей світ». Це в нашому світі все явне, а в духовному космосі все загадкове й непевне. Скажімо, в іконах нема перспективи, вона там зворотна, там можливі будь-які деформації, бо це ж космічні виміри. Тобто невидиме простим оком стає видимим на іконі. У католиків навпаки. Я чув недавно в Києві, в костьолі, священик казав: «Парафіяни, як бачите в рекламі красиве оголене тіло, знайте: та краса створена Богом, отже, це реклама господа нашого!» Тобто вони в усьому сущому бачать прикмети Бога. А у православних, щоб відчути Бога, треба піти від миру, бо все земне скороминуще. Судячи з репродукцій, показаних Дмитром, це зроблено дуже майстерно.

Дмитро НАГУРНИЙ:

— Хоч це й не одразу вдалося! Ми хотіли спершу обійтися без зворотної перспективи, але це неможливо, все починає руйнуватися! А зворотна перспектива дозволяє дати ритмічну асиметрію, це чудово, це саме те, що цікаво й у сучасному мистецтві — велика амплітуда різних прийомів, тобто це справді космос, у якому можливі найнеможливіші речі. А коли є лиш пряма перспектива, тут уже нічого не можеш зробити в жорстких рамках земної геометрії.

— І все-таки тамтешня земна геометрія допомагала вам — пейзажі, культура?

— Пейзажі там просто геніальні. Озеро Охрид — справжня світова перлина. Там дивне сусідство культур і релігій, часів, звичаїв і народів. Все перемішано: осли, «мерседеси»! Радовіш поділений на циганську й слов'янську частини. А ще — цілковита відсутність крадіжок. Не крадуть! Цікаво, що македонці вважають себе великими пияками: 50 грамів ракії цмулять весь вечір. І кажуть: а серби не вміють пити, у них нормальна доза тридцять грамів!

— І серед такого колоритного народу не знайшлося художників, щоб розписати храм?

— Є таланти, але немає виробленого фахового рівня. У Югославії Македонія була аграрною околицею, там тютюн і ракію роблять, та й годі. Ну й лишилися храми XII—XIII століть, де працювали майстри чудової візантійської школи монументального розпису. Але значною мірою цю традицію втрачено.

Дмитро ГОРБАЧОВ:

— Цікаво, що свого часу у православ'я на Балканах була потреба модернізуватися. Їм тоді допомогли українці: наші художники й архітектори принесли туди бароко, що його у нас із західноєвропейського переробили на православний штиб у XVIII столітті. А тепер от македонську архаїку знов модернізували наші.

— Але ж вони могли запросити ближчих сусідів, сербів?

Дмитро НАГУРНИЙ:

— Тут, можливо, ще така причина: що дальший родич, то рідніший. Це як і в нас, і це стосується не лише художників. Скажімо, у Радовіші, схоже, недолюблюють свого єдиного мільйонера Гуштерова за те, що от він може собі дозволити побудувати храм чи приїхати на «лінкольні». А Гуштеров, зі свого боку, вибирає художників, де хоче.

Дмитро ГОРБАЧОВ:

— Зрештою, він не помилився, «позичивши» цих художників. Знаєте, кращі лики Ботічеллі теж позичені у православних. Крім того, Дмитро дуже обдарована людина, він може все: від гіперреалізму до суперкосмосу.

— Як оцінили вашу роботу земляки пана Гуштерова?

— Храм відкриють лише восени, але люди заходили, дивилися, здається, щось відчували. Це прості люди, вони душею сприймають, для них головне — щоб було «гарно». Вони можуть порівнювати, адже там є і старий храм. Я теж можу порівнювати і скажу: ми зробили шедевр, можливо, не лише балканського виміру. Працювали з душею. 1 червня 2000 року ми вперше увійшли до храму. А далі два з половиною роки щоденної, без вихідних, роботи. Там усього 2000 квадратних метрів розпису, моя частина праці — 350 метрів. Це виснажує фізично, інтелектуально. Казав собі, що більше ніколи такого замовлення не візьму. З другого боку, кожен серйозний художник мріє зробити Храм. Я свій зробив!

Записав Віталій ЖЕЖЕРА.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Завдання для дорослого дяді

Де знайти пристойну дитячу книжку? Цікаву і повчальну, добре ілюстровану і бажано українською мовою? Це не дає спокою молодим батькам.

Серед закордонного ширвжитку, що звалився на вразливі дитячі душі, і купи «ужастиков» знайти хоч щось гідне стало складно. Вмикаєш телевізор, а відтіля: «Я живу на брудному, смердючому смітнику...» Ні, це не фільм жахів, це лише дитячий мультик! Але різниця невелика. На жаль, таких прикладів дуже багато.

І що більше насильства і нісенітниці на екрані, то сильніше в батьків бажання заповнити душу малюка, що поки ще не зачерствіла, чимось світлим і добрим. Тією ж гарною книжкою. Спілкування з нею завжди збагачувало людину інтелектуально і духовно.

Знайти таку книжку теж непросто. То якість погана, то нецікава. Із девізом «Хто шукає — той завжди знайде!» я об'їздила кілька столичних ринків і магазинів. І знайшла чимало гідного. Але серед маси книжок на прилавках більшість — російського виробництва. А живемо ми в Україні, і кортить, щоб дитина звикала до української мови і культури. Бо, пригадую, ми в школі вивчали рідну природу за знаменитою картиною «Грачи прилетели». Гарна картина, але ж від нас граки на зиму не відлітають! От тобі й «рідна природа»...

Чудові книжки в нас видає Іван Малкович (столичне видавництво «А-ба-ба-га-ла-ма-га») — та невже він один на всю країну?

І ось нещодавно в руки мені потрапили книжки Чернігівського видавництва «Деснянська правда». Вони й українською, і російською, але всі такі яскраві й цікаві, що «мовне питання» знімається саме по собі. Мої хлопчаки одразу взялися читати й розфарбовувати книжки. Дуже сподобалися нам «Математика для тямущих», «Уроки інспектора ДАІ» та і просто казки і вірші. Гарні і повчальні:

Кіт з Рябком були друзяки.
Котик нишком у собаки
Брав щоразу м'ясо, сало.
Бо котові завжди мало.
А Рябко зітхав у тузі:
«Хай бере, на те ми друзі».
Діти, ви скажіть мені:
Кіт був друг Рябкові?..

Що і слід було довести: маємо свою рідну книжку, здатну зацікавити і дитину, і батьків. Як я довідалася, «Деснянська правда» виконує спеціальну обласну видавничу програму. Але такі видавництва є не лише в Чернігові. Проте цих книжок не побачиш на прилавках. Чому? Хіба привезти книжку з Росії дешевше, ніж з Чернігова? Мабуть, когось це влаштовує. Як у казці про шахове королівство, де злий міністр, бажаючи заволодіти троном, мучив законного спадкоємця страшилками власного витвору. Але юний піонер врятував спадкоємця. Де той піонер, що подбає про нормальне циркулювання книжок, котрі в Україні є. І вони потрібні дітям. Бо виходить — «Кіт не друг Рябкові?»

Олена ГОРБУНОВА.

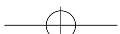
На знімку: ті самі чернігівські книжки.

Версія любові

Учора й сьогодні в театрі імені Франка, в рамках фестивалю «Київ травневий» — прем'єра «Варшавської мелодії-2» Ігоря Афанасьєва. Вистава була готова ще в березні, але спершу показана в США. Можливо, тамтешнім емігрантам вона потрібніша, ця історія двох закоханих, розлучених залізною завісою. І ось тепер та сама історія — сорок літ потому. Режисер виклопотав у старого драматурга Зоріна дозвіл, щоб переписати й осучаснити другий акт. Печаль у тім, що завіса впала, а різниця між людьми лишилася. Наша Ада Роговцева була неперевершеною колись у цій п'єсі — на весь Союз! У новій версії Ада Миколаївна теж грає — сама себе, а в «тій» ролі — Катерина Степанкова (вчора) та актриса київського театру «Крижовник» Олеся Власова (сьогодні). Це, можливо, одна з найглибших вистав Афанасьєва, котрий прославився легкими яскравими видовищами (як-от «Конотопська відьма» на сцені франківців). Тепер він мешкає в США, але не забуває Києва — щойно взявся ставити «Ревізора» (Городничий — Б. Ступка, Хлєстаков — О. Ступка).

Віктор ГРИНЕВИЧ.

СУСПІЛЬСТВО

Платне здоров'я у сфері медичних послуг

Нині модно розмірковувати про європейську інтеграцію України. Модно — в значенні актуально. Під жадані європейські стандарти нині міряється все: і політика, і економіка, і право. Фармацевтична промисловість — не виняток. Ось лише зарубіжні фармлекала нам не дуже підходять. Чи ми їм...

До Європи далеко, до аптеки — близько

КОМЕНТАР

Дільничний терапевт виписав дитині антибіотик. І хоча лікаря попереджували, що у пацієнта хворі нирки і проблеми з ендокринною системою, схоже, на його призначення це не вплинуло. В анотації до рекомендованого препарату батьки виявили ряд протипоказань, до того ж антибіотик, згідно з інструкцією, небажано приймати дітям до 16 років. В найближчій аптеці, на щастя, був консультант, який, вивчивши медичну картку дитини, порадив інший антибіотик, не такий небезпечний і недорогий.

Фото Богдана МАСЛЯНИКА.

Виступаючи на прес-конференції, присвяченій шляхам інтеграції до єдиного європейського ринку нашої фармацевтичної промисловості, президент Фармацевтичної асоціації України Юрій Спіженко дав зрозуміти, що до Європи нашим медпрепаратам ще дуже далеко. І найближчим часом, за прогнозами фахівців, навряд чи вдасться подолати цю відстань. Швидкому бігу заважають внутрішні проблеми. Головна з них — фінансування охорони здоров'я, а точніше — недостатні бюджетні асигнування, що виділяють на розвиток вітчизняної фармакології.

На медикаменти (у розрахунку на одну особу) в країнах ЄС витрачається майже 250 євро, в Прибалтиці — 25 євро, в Росії — 9 євро, в Україні — 2,5 євро на рік. Постає правомірне питання: як з такими показниками інтегруватися?

Ще одна національна особливість — це безконтрольність нашого лікарського ринку. Лікарі, здебільшого, працюють без рецептів. Немає зворотного зв'язку з аптечною мережею. Роль фармацевта, провізора у цьому ланцюгу, в кращому разі, суфлерська.

За даними статистики, на українському ринку 2002 року імпорт медикаментів становив 59 відсотків. Якщо наші фармакологічні підприємства не витримують конкуренції на внутрішньому ринку, то чи зможе їхня продукція бути затребувана на зовнішньому? На жаль... Щоб бути конкурентоспроможними, українські заводи мають випускати стандартизовану форму товару. Йдеться про стандарти GMP (хороша виробнича практика), GLP (хороша лабораторна практика), GSP (хороша клінічна практика). І якщо перший виробничий норматив у кількох (із 167) фармакологічних підприємств все-таки є, то про інші європейські стандарти навіть не йдеться.

— За останні 30 років у нас практично немає жодного препарату, який би викликав інтерес в Європі, — стверджує Юрій Спіженко.

Зате дуже багато ліків, у яких зацікавлене населення України. Народ турбує не лише якість, а й ціна препаратів, у цьому плані більшість співвітчизників —патріоти, вони вибирають українське, дешеве. Їм пообіцяли, що буде ще дешевше, на 25 відсотків, а отже — доступніше.

Така заява Міністра економіки України пана Хорошковського, що пролунала кілька місяців тому, спричинила не так радість, як здивування. На думку президента української фармакологічної асоціації Юрія Спіженка, для таких кроків уряд не має підстав. **За рахунок чого збираються здешевити вітчизняну фармпродукцію? Адже в її собівартість входить сировина (яку переважно купують у іноземних постачальників), обладнання, робоча сила тощо. Виходить, щоб знизити ціни на ліки, треба припинити платити фармацевтам і робітникам на наших підприємствах?**

Дешевше бути не може, стверджує президент фармацевтичної асоціації. І, судячи з цін в аптечній мережі, він, схоже, правий. За нашої демографічної ситуації і рівня захворюваності та життя населення питання фінансової доступності ліків вельми актуальне. А ось фармацевтичний популізм, а саме так можна розцінювати заяву про зниження цін на вітчизняні медпрепарати, шкідливий і для здоров'я, і для довіри...

Ольга ВАУЛІНА.

ОНКОСТАТИСТИКА

За даними головного лікаря Івано-Франківського онкодиспансеру Володимира Романчука, на Прикарпатті онкологічні хвороби здебільшого уражають людей у віці понад п'ятдесят років. Найчастіше пацієнти нездужають на рак легенів — майже 22 відсотки від загальної кількості онкохворих та на рак грудної залози — більш як 19 відсотків. На третьому місці — новоутворення в органах травлення. Медики Івано-Франківщини першими в країні розробили й прийняли регіональну програму протиракової боротьби до 2010 року. Головне їхнє завдання — регулярне обстеження людей, бо лише за умови виявлення раку на ранніх стадіях з недугою можна ефективно боротися.

Наталя АНДРУСЕЧКО.
Івано-Франківська область.

Жертвою моди можуть стати ноги

Модна тенденція цієї весни — гострий носок у чобіт, черевиків і туфель — серйозно турбує ортопедів. За їхніми спостереженнями, кожного разу, коли в моду входила гостроноса колодка, кількість пацієнтів зі скаргами на проблеми з ногами збільшувалася.

Від постійного носіння такого взуття у людей виникають гулі на великих пальцях і мізинцях ніг. Воно також сприяє розвитку поперечної плоскостопості.

На думку фахівців, «писк сезону» цієї весни більше підходить для представниць тих народів, які від народження мають вузьку ступню. Оптимальним, тобто комфортним та зручним, медики вважають взуття на підборі не вище 4 см, з носком округлим чи прямокутної форми, щоб пальці ноги розташовувалися вільно.

ОТАКОЇ!

Медики беруться за перо

Медики Житомирщини лікують не тільки тіло, а й душу. І використовують для цього поетичне слово. Анестезіологи з Баранівки та Попільні Ігор Бєляков і Володимир Костюк, кардіолог з Житомира Оксана Мулик, лікар Чуднівської районної лікарні Анатолій Бех та інші поети в білих халатах представили свою творчість на суд читачів у літературному альманасі «Натхнення».

Олексій КАВУН.
Житомир.

ВИ ОСТАННІЙ?..

Мал. Віктора ПОПОВА.

Депресія — це діагноз

У вас поганий настрій, млявість, нічого не хочеться робити, нема сил радіти життю, навіть весні... Такий стан називається модним словом депресія. Проте це хвороба, яка потребує лікування. Щоправда, більшість співвітчизників ставиться до неї як до звичайної хандри. І навчилася «лікувати» свій настрій самотужки хто чаркою, хто покупкою нового плаття, хто спілкуванням з природою. На жаль, ці заходи не завжди і не всім допомагають.

Як свідчить статистика, що була оприлюднена на міжнародній школі-семінарі «Актуальні проблеми профілактики, корекції і лікування депресій в психіатричній, наркологічній та загальносоматичній практиці», лише від 4 до 5 відсотків хворих на депресію отримують адекватне лікування. Це пов'язано з багатьма чинниками. А саме: відсутність у хворих бажання звертатися до лікарів, недостатня кількість інформації у населення щодо симптомів та проявів депресії, відсутність спеціальних навичок щодо діагностування соматичних розладів у лікарів загальної практики (лише в 30 відсоткових випадків депресії діагностують вчасно), відсутність затверджених стандартів лікування подібних розладів.

Ситуація на краще, напевно, зміниться не лише за умов реформування моделі інтеграції психіатричних та психосоматичних служб охорони здоров'я, а тоді, коли ми переглянемо наше ставлення до психіатричної та психологічної служби і навчимося користуватися її послугами.

Анастасія ІВАНКО.

Хто реабілітує жертв психіатрії?

SOS!

У квітні припинила свою діяльність експертна комісія Асоціації психіатрів України. Ця комісія протягом дванадцяти років намагалася боротися із зловживаннями у вітчизняній психіатрії, безплатно надавала юридичні та соціальні послуги людям, чиї громадянські права було порушено внаслідок справжньої хвороби чи вигаданого діагнозу. Тепер ця категорія громадян немає до кого звернутися. Експертна комісія всі ці роки трималася на спонсорській допомозі зарубіжних донорів. Нині її діяльність не фінансує ніхто.

У демократичних країнах психічно хворих громадян захищає держава, її інституції. За часи існування комісії жодного разу її діяльністю не поцікавилося наше Міністерство охорони здоров'я, хоча її співробітники постійно доводили до відома медичних чиновників про те, що роблять, про проблеми, з якими стикаються психічно неповноцінні співвітчизники.

Лікарі, юристи, судові психологи та соціальні працівники експертної комісії АПУ відстоювали права своїх клієнтів у суді, допомагали поновити чи отримати документи, повернути відібрані квартири, ліквідувати незаконно поставлені діагнози та ін.

За словами судового психолога Ади Коротенко, ще десять років тому в комісію зверталися люди, які постраждали від психіатрії, так би мовити, з політичних мотивів. Давно відомо, що ця галузь медицини була свого часу знаряддям державної системи у боротьбі з політично неблагонадійними чи невгодними громадянами. **Сьогодні найчастіше спостерігається криміналу в психіатрії, спричинений економічними, майновими інтересами.** Перше місце посідає квартирне питання. Люди з психічними діагнозами стають об'єктом шахрайства не лише для професійних квартирних аферистів, а й для близьких, рідних і знайомих.

...Чоловікові набридла дружина, і він вирішив її позбутися. Але не розлучився, а запроторив її до «дурки», попередньо домовившись із психіатром. Три роки провела жінка за ґратами психіатричної лікарні. Кілька разів намагалася втекти. Нині вона на волі. Експертна комісія визнала її психічно здоровою. Цією справою зайнявся правозахисник українсько-американського бюро з прав людини. Але за дивних обставин у суді сталася пожежа і згорів лише той сейф, де зберігалася ця справа...

Зловживання в психіатрії так чи інакше пов'язані з діяльністю лікарів. Ескулапи мають право на медичну помилку. Але, як свідчить судова практика, вони дуже рідко за неї відповідають.

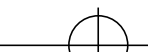
Співробітники експертної комісії допомагають, вірніше допомагали, відновити справедливість тим, хто через обставини та тяжке матеріальне становище не може сам за себе постояти. **Адже навіть якщо людина, котрій поставили психіатричний діагноз, захоче його самостійно опротестувати в суді, у неї навряд чи це вийде. Її позов до розгляду навіть не приймуть.**

Ольга ВІТЕР.

За даними Луганської обласної психоневрологічної лікарні, до 80 відсотків дітей регіону страждають на розлад психіки, емоцій і поведінки. Зазвичай вони мешкають у неблагополучних родинах, без батьківської уваги й опіки.

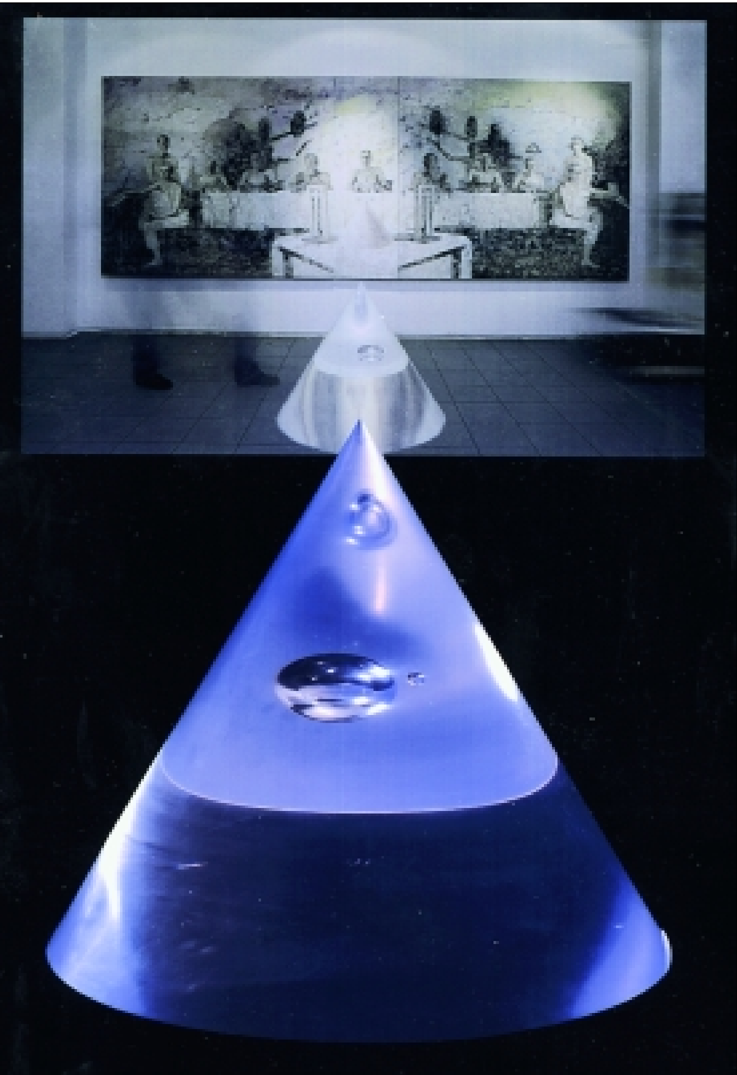
Анонімне анкетування школярів Луганська засвідчило, що 24 відсотки учнів від 13 до 16 років належать до «групи ризику».

Алла АНТИПОВА.

ДАЛІ БУДЕ

Як ми там засвітимося

Розпочався і триватиме до листопада найпрестижніший світовий форум візуального мистецтва — Венеціанське Бієнале. Цього року Бієнале відкрито у 50-й раз, а Україна там буде представлена лише вдруге. Зі своєю експозицією ми трохи запізнилися: коли тривала підготовка, нинішній уряд ще не було сформовано, а рішення про участь держави в акціях такого рівня у нас приймає лише уряд. Тепер уже є урядова постанова. Отже, Україна у Венеції про себе заявить проектом художника Віктора Сидоренка «Жорна часу». Час тут у двох іпостасях: час фізичний, що руйнує пережите нами, і час культури, що, навпаки, повертає нам минуле, ніби магічний кристал алхіміка. Саме цей кристал, що світиться, ви бачите на ілюстрації. Секрет його виготовлення потребує окремої розповіді, що ми згодом і зробимо, а зараз лиш зауважимо, що це — український технологічний винахід. До речі, проект включає в себе «оживання старих фотографій» (вони оживають у спеціальному фільмі, що його робить Олесь Санін, автор знаменитого «Мамая»).

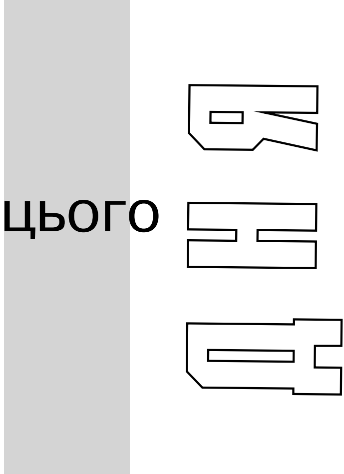
Христофор ГРУША.

Шукала змія квартиру

«У нашому будинку — величезна отруйна змія!». Одержавши таке повідомлення, співробітники пожежно-рятувальної служби, зізнаємося, захвилювалися. Такий випадок у їхній поки що невеликій практиці трапився вперше. Як діяти?

Жінці, що телефонувала, порадили одне: до плазуна не наближатися і, тим паче, не торкатися, одне слово, триматися від нього подалі. До приватного будинку в селищі Тепличне, що територіально належить до Луганська, рятувальники прибули за лічені хвилини. У дорозі думали над способами піймання змії. Але шукати і ловити її не довелося. Відважна господарка будинку, турбуючись за життя маленького онука і дочки, за допомогою ганчірок загнала непрохану гостю в цебро. Як розповіла Віра Павлівна, змію вона знайшла на доріжці в передпокої. Мабуть, заповзла з вулиці у відчинені двері будинку, її привабило тепло. Жінка злякалася, почала кликати сусідів, а потім згадала про службу «01» і викликала фахівців. На щастя, «величезна отруйна змія» виявилася усього-на-всього вужем великих розмірів. Самка перехвилювалася не менше людей. Нещасного плазуна випустили в річку.

Алла АНТИПОВА.

■ 1855 р. Народився академік Микола Кащенко, біолог. Заснував у Києві 1913-го акліматизаційний розсадник культурних рослин.

■ 1903 р. Народився російський поет Микола Заболоцький.

■ 1935 р. Засновано журнал Українського товариства сліпих «Заклик» (виходив російською та українською мовами).

■ 1954 р. Помер кінооператор Данило Демуцький. Зняв, зокрема, Довженкові «Арсенал» та «Землю».

■ 1960 р. У СРСР ухвалено закон про завершення переводу всіх робітників і службовців на 7- й 6-годинний робочий день.

КАЗУСИ

Шкура невиграного ведмедя

Аж два тижні почувався мільйонером мешканець Стрельни (Ленінградська область). Таке радісне відчуття подарував йому син, котрий повідомив, що по одному з придбаних напередодні шести квитків лотереї пенсіонер виграв... 2 мільйони доларів! На сімейній раді вирішили, що виграні гроші вони пустять на відкриття в селищі ресторану і придбання бунгало з басейном на Канарах. Мрію відразу зібралися обмити — на цю справу дід щедро виклав усю свою пенсію.

За пару тижнів п'яного щастя хазяїн лотерейного квитка зібрався-таки зателефонувати до представництва лотереї, щоб на власні вуха почути поздоровлення на адресу себе везучого. Однак панянка на іншому кінці проводу моментально протверезила діда, повідомивши, що такий приз у Петербурзі вже рік як ніхто не вигравав. З'ясувалося, що син просто розіграв батька, а реальний виграш становив лише 123 карбованці! За підрахунками протверезілого «щасливчика», на радощах удвох з сином вони пропили раз у десять більше.

Музика ранкового серпанку

У столиці в рамках проекту «Музичні вечори на Фролівській» відбувся концерт Валерія Буймістера (баритон) та його доньок: Марії (мецо-сопрано) й Наталі (фортепіано).

Кажуть, що неповторність співака по-справжньому можна почути не з оперної сцени, а в камерному залі. Саме тут проявляється особистість, культура виконання, унікальність голосу. Валерій Буймістер — один із небагатьох вокалістів, хто чудово співає музику різних жанрів. У програмі вечора — оперні арії, народні пісні, камерні твори. Вершиною концерту стали чотири пісні Шумана із циклу «Любов поета». Співаки рідко виконують цей цикл. Не лише тому, що він потребує майстерності. Якщо в душі порожньо, за цю музику краще не братися.

Історія кохання Роберта Шумана і Клари Вік драматична: розлука, тривала заборона повінчатися. Композитор написав вокальний цикл після довгоочікуваного одруження з коханою. Я німецької мови не знаю. Але, слухаючи голос Валерія Буймістера, це несуттєво. Усе зрозуміло і без слів. Пісні Шумана в його виконанні — це ніжне, прозоре коливання ранкового серпанку, а ще — нестримність почуттів, які б'ють через край, заповнюючи собою світ.

Оксана ЧИСТА.

Останній гетьман, остання марка

Давній шанувальник та друг нашої газети киянин Юрій Логвин, письменник і художник, надіслав до редакції ескіз останньої (з сімнадцяти) марки серії «Гетьмани». Спецпогашення марки відбудеться на Чернігівщині у травні й приурочене до 275-річчя з дня народження та 200-річчя смерті останнього гетьмана України.

Кирило Розумовський гетьманував на Лівобережній Україні з 1750-го по 1764 рік. Родом він з Чернігівщини, резиденцію мав у Батурині, де збудував розкішний маєток і палац. А жив здебільшого в Петербурзі. Після скасування гетьманства в Україні вкоренилося кріпацтво.

Олена ГОРБУНОВА.

УКРАЇНА UKRAINA 2003 ПАЛАЦ У БАТУРИНІ ГЕТЬМАН КИРИЛО РОЗУМОВСЬКИЙ 45к.

Мал. Михайла САЧКА.

КРИМІНАЛ

Злочин заради популярності

Знаменитий пам'ятник «Легендарна тачанка», встановлений у полі під Каховкою, став жертвою вандалів. Зловмисники зрізали з тачанки бронзовий прапор разом з древком.

Серед місцевих жителів знайшлися свідки злочину. Співробітники міліції затримали підозрюваного, який одразу в усьому зізнався. На подвір'ї зловмисника міліціонери знайшли й саму деталь пам'ятника. За його словами, цей вчинок був викликаний бажанням стати відомим. Жителі Каховки сподіваються, що споруду вдасться відновити в колишньому вигляді, але відкритим залишається питання: чи може пам'ятник, що ніким не охороняється, уникнути актів вандалізму в майбутньому?

ОТАКОЇ!

Краби-мігранти

Працівники Запорізької регіональної рибінспекції виявили в Каховському водосховищі китайського краба. Що це саме представник цього виду, підтвердили і фахівці Південного НДІ рибного господарства та океанології (Керч). Незвичний гість зовні волохатий. Його верхні кінцівки сягають 35 сантиметрів. Нереститься він у солоній воді, але жити може і в прісній. Небезпеки для людей краб не становить, а м'ясо його смачне й поживне. Крабів-мігрантів вже не вперше виявляють у дніпровських водах. Нещодавно один із них потрапив до рук рибалок і в Запорізькому водосховищі поблизу села Башмачка Дніпропетровської області. Можливо, китайські краби вирушили на нерест до Чорного моря.

Олександр АБЛІЦОВ.

ФОТОФАКТ

Більш як 70 судномоделістів із різних міст взяли участь у відкритому чемпіонаті України із судномодельного спорту, який відбувся у приміщенні миколаївського обласного шахового клубу.

На знімку: миколаївський судномоделіст Павло Гришков знайомить відвідувачів зі своїми роботами.

Фото Олександра КРЕМКА (Укрінформ).

Аргумент проти «темної»

УМІЛЬЦІ

Виготовлений Олександром Усатим вітряк ловить найменший вітер: електроенергію починає виробляти вже за швидкості вітру три метри за секунду.

У великій новозбудованій оселі умільця Усатого із села Іванів Калинівського району вікна світяться навіть тоді, коли енергетики раптом «роблять темну». Змайстрований ним самотужки вітряк виробляє стільки електроенергії, що її вистачає не лише для освітлення будинку.

Взятися за непросту справу спонукали згадані вище «дядьки з рубильником». «Набридло сидіти в темноті, розлютився якось і почав ритися в журналах, щоб знайти конструкцію вітряка». Важче було з матеріалами...

— Нині в пунктах здачі металобрухту можна будь-що знайти, — стверджує співрозмовник. — Один чоловік із сусіднього району в такий спосіб заводську лінію зібрав.

Розшукати всі заводські деталі Олександру, щоправда, не вдалося. «Дещо клепав сам». Довелося вдосконалювати конструкцію «позиченої» схеми вітряка, пристосовувати її до зібраних чи власноруч виготовлених вузлів і механізмів.

Дуже важливо було передбачити, щоб вітряк «ловив найменший вітер». Сильні нашу місцевість оминають десятою дорогою, навідуються сюди вряди-годи. Тож треба було думати, як «запрягти» вітри з легкими крилами. Щоб дізнатися, завдяки чому досягається такий ефект, Усатий перелопатив гору технічної літератури, радився із спеціалістами, що мають відповідну освіту. Зате домігся чого хотів: «Мій вітряк починає виробляти електроенергію вже за швидкості вітру три метри за секунду. Від такого навіть гілля дерев не здригаються, а вітрячок працює».

Олександр, як майстровитий чоловік, пішов у пошуках далі. Встановив пристрій, що дає можливість акумулювати (тобто робити запас) енергію. Сподівається, що з часом зможе серйозно конкурувати з енергетиками. Поки що цілком відмовитися від їх послуг умілець не може, хоча використання поданої по дротах електрики значно обмежив. Копійка заощаджується.

В Іванові цього чоловіка називають майстром на всі руки. Щоб зрозуміти, чому, досить назвати його вироби. Про зібраного ним тракторця можна було б і не казати, бо, за словами Олександра, нині в селах багато хто може похвалитися цим. Інша річ — дельтаплан, що стоїть на обійсті. Жаль, літати на ньому доводиться рідко: місцевість в Іванові рівнинна, а їхати десь шукати горби — на таке часу не вистачає. Проте, щоб випробувати, він таки піднімався у повітря на своєму «Ікарі».

Олександр тішить себе думкою, що згодом все одно шугане за хмари: працює нині над складанням невеличкого літачка. Каже, що, можливо, влітку, якщо нічого не стане на перешкоді, закінчить цю роботу. Вдалося втілити в життя задуманий човен на колесах: умілець чекає не дочекається теплої пори, щоб випробувати його на воді. На землі, каже, вже обкатав новинку. «А на зиму, може, вдасться закінчити роботу із виготовлення аеросаней...»

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

ВИСТАВКИ

Там живе сонце

Попри всі негаразди в житті є місце для радості. Так влаштована людина: вона хоче бути щасливою. Кажуть, щастя — це вміння радіти дрібницям...

Тетяна Капустенко — художниця, реставратор, викладач. Її художні роботи експонувалися в багатьох виставкових залах України, деякі з них зберігаються у приватних колекціях Литви, Молдови, Канади.

А ще Тетяна Капустенко — знаний іконописець. Не кожному вдається відтворити святість на полотні. Вона працює як реставратор, продовжуючи життя національних скарбів України. Тетяна Іванівна каже, що саме робота над відновленням картин надихнула її писати ікони. Дві останні — сімейні — створені для родини. Свою майстерність Тетяна Іванівна передає вихованцям дитячої художньої школи №9 міста Києва. Але основне покликання пані Капустенко — живопис. Мистецька палітра художниці зіткана з багатобарв'я квіткової гами землі. Її картини — промінчики радості, яскраві плямки життя. Нещодавно виставка «Сонцем замішані фарби» зібрала шанувальників у редакційній світлиці газети «Сільські вісті».

Ольга СРІБНА.

На знімку: робота Тетяни Капустенко.

Голос України

Редактор номера Віталій ЖЕЖЕРА.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.
Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України».
03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
Зам. 0311081. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Передплата на газету «Голос України» (on-line) за адресою: www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»